

SAMUEL TAKADA PLAADEE

Dauda kíblena Yudanɔnɛ 1:1-4:12

Dauda kíblena Isaraili bori pínginɔnɛ 5:1-12:31

Abusalomu bɔna Dauda kpɛɛ 13:1-20:26

Dauda kíblena zãa 21:1-24:25

Dauda Solu ga baaru mana

¹ Solu gana gbɛra Dauda sù kɔn zìblena Amalekinɔao, ben à gɔ Zikilaga gurɔ plaa. ² À gurɔ aagɔdee zĩ gɔgbɛ ke bɔ Solu bùran à mɔ. À pókásãanɔ kékëna, bùsu ká à mìn. Kè à kà Dauda kiia, à kùenɛ à dàe a puua. ³ Dauda à là à bè: N bɔ máme? À wèala à bè: Ma bɔ Isarailinɔ bùrammɛ. ⁴ Ben Dauda à là dɔ: À kè diamɛ? Ñ ome. Ben à wèala à bè: Isarailinɔ bɔ zìlan wà bàa lè. Aɔ paridee lèɛ wà gàga. Solu kɔn a né Yonatão gà dɔ. ⁵ Ben Dauda gɔkpare kè èe baaru pì kpaanɛ là à bè: N kɛ dian n̄ dɔ kè Solu kɔn a né Yonatão gà? ⁶ À wèala à bè: Às sɔ má kú Giliboa kpiigeezi gwemɛ, ben ma Solu è, èe gbāa ee a sária. Sɔgorodeenɔ kɔn sɔdeenɔ e kaao kii. ⁷ Kè à lìe ma kpa, à ma e, ben à ma sisi. Ma bè: Máe kè! ⁸ Ben à ma la, mámbe dé ūu? Ben ma weala ma bè Amaleki boriin ma ū. ⁹ Ben à bème mà sɔazi mà a de, zaake á kú gaa lézimɛ, baa kè a wéɛ kpé këna fété. ¹⁰ Ben ma sɔzi ma à dè, zaake má dɔ eé fɔ à ble à lɛena gbera doro. Ben ma à kífura kè à kuna sè kɔn zãa kè à danao, ben ma suonne kè ma dii. ¹¹ Ben Dauda a pókásãanɔ gà à kè, ben gbɛ kè aɔɔ kúonɔ n̄ pónɔ kèkè se. ¹² Aɔ Solu kɔn a né Yonatão gana óɔ dɔ kɔn Dii

gbẽ Isarailinɔ, zaake zì n̄ blé. Wéε'i bòm̄ma, ben a᷑
lé yì ai uusie.

¹³ Dauda gɔkpare kè à baaru pì kpàne là à bë:
N bεe kú mámε? Ben à bène: Bòamɔ nén ma ũ,
Amaleki borii. ¹⁴ Ben Dauda à là à bë: À kè dia
kína kè Dii kà dëna vĩa e n̄ kúroo? ¹⁵ Ben Dauda a
gɔkpareñɔ doke sisi à bë: N à lé n̄ dë se. Ben à à lè à
dë. ¹⁶ Zaake Dauda gĩake à bène: N n̄ zínda dëmε. N
zínda lé bé à n da yãn, n bè n kína kè Dii kà dë.

Sósobile kè Dauda sì Solu kɔn Yonatão ga yã musu

¹⁷ Dauda sósobi lè kè sì Solu kɔn a né Yonatão ga
yã musu. ¹⁸ À bë wà lè pì dada Yudanɔnε. À kú Yasa
takadan.

¹⁹ Isarailinɔ gakuideenɔ gàga sísígeezzi,
gɔsagbāaanɔ ii òmε!

²⁰ Àton à baaru kpá Gata zédaanlo,
lε Filisitini nɔgbẽnɔ tón à pɔnnaa kero yãnzi.
Àton à kpàakpa kε Asakelɔniro,
lε gefɔde nénɔgbẽnɔ tón áyuwi kero.

²¹ Kpí tón kpá Giliboa gbè musua dɔro,
lou tón ma buraa kè a᷑ kú gweenɔa dɔro,
gwen wà o sɔ gɔsagbāaanɔ sengbangonɔzi,
nóssi dɔkɔna Solu sengbangoa lé zè!

²² Kè wèe gɔsagbāaa aru fāa guua,
wèe n̄ gbεee paraa,

Yonatā kàzuri pásí è kpεε gwaro,
Solu fεedade pásí è su koriro.

²³ Solu kɔn Yonatão,
gbẽ maa yenzideenɔmε!

A᷑e kẽkɔa wɛndi ke gaanlo.

A᷑ wāaa de kúunɔla,
a᷑ gbāaa de músunɔla.

24 Isaraili nɔgbɛnɔ,
à wéε'i kán Solu ga yã musu.
À bisa t̄aa yìare kõn nɔmaablebɔnɔ,
à a pókásāanɔ kèkɛare kõn zãblebɔ kè wà pì kõn
vuraonɔ.
25 Gɔsagbāaanɔ ii ò zìlan fá!
Yonatā daεna gè ū sìsìgεεzi.
26 Ma gbɛ Yonatā,
ma gɔ nawɛa guu n yānzi,
ní maame wásawasa.
Yenzi kè ní vĩmao sáa vĩro,
à dε nɔ yenzila.
27 Gɔsagbāaanɔ ii ò fá!
Aɔ gɔkεbɔnɔ kàate.

2

Dauda kana Yudanɔ kpatan

1 Beee gbɛra Dauda Dii là à bɛ: Mà gá Yuda wétenɔ doke guuú? Dii bène à gá, ben Dauda èara à à là à bɛ: Mákpan mà gán? Dii wèàla à bɛ: Eblɔnu kpa. **2** Ben Dauda gàa gwe kõn a nɔ mèn plaaanɔ, Yezerili gbɛ Aïnɔama kõn Nabala gyaanɔ Abigaili, Kameli gbɛo. **3** Dauda gàa kõn gbɛ kè aɔɔ kúonɔ dɔ, baade kõn a bεdeeno, ben aɔ vɛε Eblɔnu kõn à lakutunɔ. **4** Ben Yudanɔ gbɛnsinɔ mò wà nɔsi kù Dauda mià gwe, aɔ à kà Yudanɔ kína ū.

Kè Dauda mà Yabesi Giliadadeenɔ bé wà Solu v̄i,
5 à gbɛnɔ zìm̄ma, aɔ gàa wà bɛnε: Dauda bɛ Dii aubarika daagu, kè a gbɛkɛe kè Solu a diine a à v̄i.
6 Dii gbɛkɛ yã kõn náane yão kɛare. Mapi sɔ mé à maaa kɛare kè a yã pì kè yānzi. **7** Tia sa àgɔ gbāa à

kùgbääa ke. A dii Solu gà ben Yudanɔ ma ka ní kína ū.

⁸ Nere né Abana, Solu zìkpεenɔ gbënsi gñakε à gàa se kɔn Solu né Isiboseo Manaimu. ⁹ Ben à à kà kí ū Giliada bùsun kɔn Asa boriinɔ bùsuɔ kɔn Yezerilio kɔn Efaimu boriinɔ bùsuɔ kɔn Beyämi boriinɔ bùsuɔ kɔn Isarailinɔ bùsu kpaaanɔ píngi. ¹⁰ Solu né Isibose wè baplaadee guun à gò Isarailinɔ kína ū. À kí blè wè plaa. Yudanɔ sɔ, Daudan aɔ zèo. ¹¹ Dauda kí blè Yudanɔne zaa Eblɔnu ai wè swεεplaa kɔn mɔ swεεdooo.

Isarailinɔ zìkana kɔn Yudanɔ

¹² Nere né Abana kɔn Solu né Isibose zìkpεenɔ bɔ Manaimu wà gàa Gibiɔ. ¹³ Zeruya né Yoabu kɔn Dauda zìkpεenɔ fεe wà gàa dańle Gibiɔ íkaekii saε. Aɔ gāli doo kú í baa kè kpa, aɔ gāli doo kú í baa kāa kpa. ¹⁴ Ben Abana bè Yoabune: N tó gɔkpare kenɔ fεe kɔzi wà gwa. Ben Yoabu bè: Aɔ gá. ¹⁵ Ben Beyämi zìkarinɔ fεe gɔn kuri awεεplaa Isibose pɔ ū, ben Dauda zìkarinɔ fεe gɔn kuri awεεplaa se. ¹⁶ Baade o kà a ɔsikari daa mìkpεεzi, ben aɔ kɔ zɔzɔ kɔ gbàntεa kɔn fεeo aɔ lèe ledole. Ben wà tó kpà Gibiɔ guu pìne Fεelennabura. ¹⁷ Zì kè wà kà zì beeaa pāsī maamaa, ben Dauda zìkpεenɔ zì blè Abana kɔn Isarailinɔa.

¹⁸ Zeruya négɔgbε gɔn aagɔnɔɔ kú gwe, Yoabu kɔn Abisaio kɔn Asaheli. Asaheli sɔ bá nna lán zɔ bá. ¹⁹ Ben à pεe Abanazi, èe lie ɔplazi ke ɔzεziro. ²⁰ Kè Abana a kpeε gwà à à è, ben à bè: Asaheli, mbe gwe? À wèàla à bè: Mámbee! ²¹ Ben Abana bène: N lie n ɔplaazi ke ɔzεziri, n gɔkpareñɔ doke kū n à pónɔ

sía. Môde Asaheli e zenero. ²² Abana èara à bènè dɔ: Ñton sõmaziro. Ñ yezi mà n dɛn yɔ? Tó ma n dɛ, mé we wa wéε ke siigɔ kɔn n v̄li Yoabuo dɔɔ? ²³ Môde Asaheli gì, èe zenero, ben Abana à zɔ a gb̄eeen kɔn a sári páo ai à bɔ kp̄ee kpa. Gwen à lèen à gà gɔɔ. Kè baade píngi kà guu kè à lèe à gà pìn, aɔ zè wèe gwaa.

²⁴ Ben Yoabu kɔn Abisaio pè Abanazi ai ɔfāntɛ gàà à ḡeo kpén. Aɔ kà Ama s̄is̄i kè kú Gia ɔfāntɛbɔe kpa Gibiɔ gbáa zén. ²⁵ Beyāmi boriinɔ kàkɔa Abanazi gâli do, ben aɔ giàa wèe gii kɔn n zindao s̄is̄i musu. ²⁶ Ben Abana lé zu Yoabuzi à bè: Wé ze kɔdèdenanero? Ñ dɔ kè yâ pì é mì dɛ kɔn posiaaoroo? Né o n gbēnɔne aɔ zewe aɔ eara wà tároo? ²⁷ Ben Yoabu wèàla à bè: Ludaa kuu! Tó néé lé sí yâro, ma gbēnɔ é zearero ai gu gá dɔo. ²⁸ Kè Yoabu kuru pè, ben à gbēnɔ kámma bò, aɔce gá Isarailinɔ zìo dɔro.

²⁹ Gwāavī beeaa Abana kɔn a gbēnɔ tâa ò s̄èn aɔ bikù Yodaa, ben aɔ dɔ swadɔɔzi ai aɔ giàa wà kà Manaimu. ³⁰ Kè Yoabu sù kɔn pena Abanaao, ben à a zìkp̄eeenɔ kàkɔa n píngi. Dauda gbēnɔ té gɔɔn baro dosai bé wà kuuro, Asaheli baasi. ³¹ Aɔ Beyāmi kè aɔ kú kɔn Abanaonɔ dède gɔɔn wàa do kɔn basɔraagɔɔ. ³² Aɔ Asaheli gè sè aɔ v̄li à de miran Betelemu. Ben Yoabu kɔn a gbēnɔ tâa ò gwāavī aɔ kà Eblɔnu gudɔnao.

3

¹ Zì kè Solu b̄edeeno kà kɔn Dauda b̄edeeno gì kè. Dauda gbāaa e kaara, Solu b̄edeeno sɔ gbāaa e lagoo.

Dauda négōgbēnɔ

² Négōgbē kè Dauda ì Eblonunɔ tón yè. À káaku tón Amino. À da tón Ainɔama, Yezərili gbēmɛ. ³ À plaade tón Kiliabu. À da tón Abigaili, Nabala gyaanɔ Kameli gbēmɛ. À aagōde tón Abusalomu. À da tón Maaka, Gesuu kína Talamai néme. ⁴ À siigōde tón Adonia. À da tón Agi. À sɔorode tón Sefatia. À da tón Abitali. ⁵ À swεedode tón Itiriamu. À da tón Egela. Dauda nɔɔnɔ né pìno ì Eblonumɛ.

Abana nana Daudaa

⁶ Gurɔɔ kè Solu bεdeenɔɔ e zì kaa kɔn Dauda bεdeenɔ, Abana e gbāa kūu Solu bεdeenɔ guu. ⁷ Solu nɔ yigisai vĩ yã, à tón Rizipa, Aya néme. Isibose bè Abananɛ: N kε dia n dae kɔn ma de nɔɔo? ⁸ Abana pɔ fɛ maamaa Isibose yã pì yānzi à bè: Gbēe gɛn ma ū Yudanɔ kpa? Méε gbēkɛe kɛe n de Solu bεdeenɔne kɔn à dāaronɔ kɔn à gbēnnanɔ ai kɔn a gbāao. Méε n na Daudanɛ a oziro, ben néε ma taari ee nɔgbē pì yã musu saa? ⁹ Tó mée lé kè Dii gbè Daudanɛ kenero, Luda yã kɛmɛ pāsīpāsī. ¹⁰ Mé kpata sí Solu bεdeenɔ mà tó Dauda gɔ Isarailinɔ kɔn Yudanɔ kína ū sena zaa Dani ai à gá péo Beesebaa. ¹¹ Isibose e sí à wè Abanala dɔro, kè èe vĩa kεenɛ yānzi.

¹² Abana gbēnɔ zì Daudaa kɔn a tó à bène: Dé bé à bùsu vĩ? Wà ledole kε, mé dɔnlε le Isarailinɔ bà e àgō kúnyo n̄ píngi. ¹³ Ben Dauda bè: À maa, mé ledole kenyø, mɔde yã mèn doon mée gbekaamma. Tó néε mɔɔ ma gwa, tó néε mómɛ kɔn Solu nénɔgbē Mikalaoro, n̄ton tó wa wéε sikɔlero. ¹⁴ Dauda lékpasā kè Solu né Isibosenɛ à bè: N̄ ma nañ Mikala

sukpame. Ma anzure blè kɔn Filisitininc gɛfɔɔo mèn basɔro. ¹⁵ Ben Isibose gbēnɔ zì, aɔ nɔgbɛ pì sì a zā Palatieli, Laisi néa. ¹⁶ Ben à zā pì e gaaø à tézi ai Bahurimu, èe óo dɔɔ. Ben Abana òne à εara à tá, ben à εara.

¹⁷ Abana yã ò kɔn Isaraili gbēnsinc à bë: Zaa zi ée wetee Dauda gɔ de a kína ū. ¹⁸ À à ká sa, zaakɛ Dii lé gbɛnɛ à bë, é a gbɛ Isarailinc bɔ Filisitininc kɔn n̄ ibeεenɔ ɔzï n̄ píngi a zɔbleri Dauda pì gāzime. ¹⁹ Abana yã pì dà Beyāmi boriinone n̄ swâla dɔ. Ben à gàa Eblɔnu, le à yã kè à kè Beyāmi boriinɔ kɔn Isarailinone pì o Daudane. ²⁰ Kè à kà Dauda kiia zaa Eblɔnu kɔn gɔɔn baroo kè aɔ kúonɔ, ben Dauda pɔnna póblee kènne. ²¹ Ben Abana bë Daudane: Ma dii kí, n̄ tó mà fée mà gá mà Isarailinc kakɔnnɛ n̄ píngi, le aɔ lədole kenyø, négɔ de bùsu kè n pɔɔ yezi píngi kína ū. Ben Dauda Abana gbàre, à tá aafia.

Abana dëna

²² Zĩ beeaa Yoabu kɔn Dauda gbēnɔ sù kɔn léemmanao. Aɔ pónɔ sì gbēnɔa maamaa aɔ sùo. Abana kú kɔn Daudao gwe dɔro, zaakɛ à à gbàre, à tá aafia. ²³ Kè Yoabu kɔn zìkari kè aɔ kúonɔ kà, wà òne Nere né Abana mò kína gwa, ben à à gbàre à tá aafia. ²⁴ Ben Yoabu gàa à kína lè à bë: Bó yã n̄ kè gwee? Kè Abana mò n kiia, bɔyānzi n̄ tò à tàzi? ²⁵ N̄ Nere né Abana dɔro? À mò ɔndɔɔ kεnzi, le à e àgɔ n gágurɔɔ kɔn n sugurɔɔ dɔ kɔn n yâkεnanɔ píngi. ²⁶ Kè Yoabu bɔ Dauda kiia, ben à gbēnɔ zì, aɔ pèe Abanazi. Aɔ à lè Sira lɔgɔ kiia, ben aɔɔe suuo, mɔde Dauda à yã dɔro. ²⁷ Kè wà kà kɔn Abanao Eblɔnu wéte bɔilea, ben Yoabu à sisi lándɔ à yezi à asiyyã onɛ

bà, ben à à zò a gbεεεn, à à dè. À dāaro Asaheli dεna gεεn à bòa gwe.

²⁸ Beee gbéra kè Dauda mà, à bè: Mapi kōn ma kíkεeo, mēgō taari vī Diine Nεre né Abana dεna yā musuro. ²⁹ Yā pì é wí Yoabu musume kōn à de bedeenɔ ní píngi. Yoabu bedeenɔ égō kuu kentudee ke kusu ke εrε ke gbē kè zì à blè ke nɔadεri sairo. ³⁰ Yoabu kōn Abisaio Abana dè, kè àmbe à ní dāaro Asaheli dè zìlan zaa Gibiõ yānzi. ³¹ Ben Dauda bè Yoabunε kōn gbē kè aɔ kúonɔ ní píngi: À a pókāsāanɔ gága à kēkē, à uta kāsāanɔ dada, àgō té aε kōn Abana gèo kōn ó dɔɔo. Kí Dauda sɔɔ té ní kpεε. ³² Ben wà à vīl Eblɔnu gwe. Kína sósobi ó dò gbāngbān Abana miraa, ben baade píngi ó dò se. ³³ Ben kína sósobile kékii sì Abana yā musu à bè:

Abana gana lán mísaidée bà maan gweó?

³⁴ Wèe n gà yinne n kpεε kparo,
wèe gata kpánnero,

n ga lán gbē kè gɛ zaakerinɔ ɔzī bà.

Ben baade píngi èara wà ó dò dɔ. ³⁵ Baade píngi mò wà ò Daudane à pó ble ai guu gō gá si, mòde à ladà à bè: Tó ma buredi ke póble ke dà ma lén ɔfántē gēna kpén sai, Luda yā kεmε pásipásí. ³⁶ Baade píngi wéε tè yā pizi, ben à kēnne maa. Yā kè kí e kεε píngi è ke gbēnɔnε maame. ³⁷ Zì beeaa Dauda gbēnɔ kōn Isarailinɔ píngi dò sa kè kí lé kú Nεre né Abana dεna yānlo. ³⁸ Ben à bè a gbē pìnɔnε: Á dɔ kè Isaraili dɔn'aede bíta gà gbàaroo? ³⁹ Mamɔma sɔ, baa kè Luda ma ka kí ū, ma busa gbàa. Zeruya né pìnɔ yákēna pásí dε ma póla. Dii bέ eé fia bo zaakerinε a zaa lén.

4

Isibose dəna

¹ Kè Solu né Isibose mà Abana gà Èblɔnu, à kã gà, ben Isarailino gò bídi guu n̄ píngi. ² Solu né pì zìlkpe gbënsinɔ vĩ gɔ̄n plaa, à doo tɔ̄n Baana, à doo sɔ̄ Rekabu. Beero gbë Rimɔ, Beyāmi borinéñome. Wà Beero dìe Beyāmi bùsu pó ū yāme, ³ zaake Beerodeenɔ bàalè wà tà Gitaimu aɔ̄ kú gwe ai kɔ̄n a gbåao. ⁴ Solu né Yonatā sɔ̄ né vĩ erε ū. Gurɔ̄ kè né pì kà wɛ̄ sɔ̄ro, ben Solu kɔ̄n Yonatāo gana Yezerili baaru sù. Kè à gwàri à sè èe bàa lεeo, à wāna guun né pì pitia à lèe. Bee bé à tò à erε kù. À tɔ̄n Mefibose.

⁵ Beero gbë Rimɔ né pìnɔ Rekabu kɔ̄n Baanaao fée, ḥfantē gbääazin aɔ̄ kà Isibose be, gurɔ̄ kè èe i fāantē oo. ⁶ Ben Rekabu kɔ̄n a dāaro Baanaao gè kpén aɔ̄ kè ländɔ wèe gaa pówee kɔ̄ bå. ⁷ Kè aɔ̄ gè kpén, Isibose daena a gádoa, ben aɔ̄ gèzi kpéne guu aɔ̄ à zɔ̄ wà dè. Ben aɔ̄ à mì zɔ̄ aɔ̄ sè wà tào. Aɔ̄ pèe Yoda sén, ben aɔ̄ táa ò ai guu gáa à dòo. ⁸ Aɔ̄ mò Dauda kiia Èblɔnu kɔ̄n Isibose mìo aɔ̄ bène: N̄ gwa, n̄ ibee Solu kè à wètè à n de né Isibose mìn yè. Wa dii kí, Dii gée bònne Solu kɔ̄n a borinɔa gbåaa. ⁹ Dauda wènla à bë: Dii kuu! À ma bɔ̄ ma nawéakəna guu píngi. ¹⁰ Kè gbëke mò ma kiia Zikilaga yã à bë Solu gà, èe daa baaru nnaan ée kpaa, ben ma à kù má dè. À baaru àren gwe. ¹¹ Dëbeelana lán amɔ̄a gbë zaaanɔ a taarisaidee dè a gádoa a kpén nà, mé à dëna gëe boawa mà a wèndi bɔ̄ se. ¹² Ben Dauda yã ò a gbëñone, ben aɔ̄ n̄ dëdε. Aɔ̄ n̄ ola kɔ̄n n̄ gbálanc zɔ̄zɔ̄, ben aɔ̄ n̄ gènɔ̄ lògo Èblɔnu

ítokii sae. Ben wà Isibose mì sè wà v̄li Abana miran zaa Èbl̄nu.

5

Dauda kana Isarailinɔ kpatan

¹ Isarailinɔ mò n̄ boriiá n̄ píngi Dauda kiia zaa Èbl̄nu a᷑ b̄e: Wa aru d᷑nk᷑m᷑. ² Zaa zi gurɔɔ k̄e Solu d᷑ wa kí ū, m̄be nee d᷑we ae z̄ilan, gana k᷑n sunao. Ben Dii b̄enn̄, m̄be n̄ég᷑ d᷑ a gb᷑ Isarailinɔ d᷑n'aedee ū, a᷑ kína ū. ³ K̄e Isaraili gb᷑nsinɔ mò kí Dauda kiia zaa Èbl̄nu n̄ píngi, gwen à l̄edole k̄enñyo Dii ae, ben a᷑n̄osí kù à mià a᷑ à kà Isarailinɔ kpatan. ⁴ Dauda k̄e w̄e baaakuri gurɔɔ k̄e à nà kíbl̄naa, à v̄e k̄patan w̄e baplaa. ⁵ À kí bl̄e Yudanɔne zaa Èbl̄nu w̄e sw̄eeplaa k᷑n m᷑ sw̄eedoo, ben à kí bl̄e Yudanɔne k᷑n Isarailinɔ píngi zaa Yerusalemu w̄e baaakuri aw̄ee'aag᷑.

⁶ Kí k᷑n a gb᷑nɔ ḡà Yerusalemu l̄e à z̄l̄ ká k᷑n Yebusi k̄e a᷑o kú gweenɔ. Ben a᷑ b̄e Daudane: Né g᷑ k̄ero, baa v̄ianɔ k᷑n erenɔ a᷑é p̄emma. A᷑oe daa Dauda é e à g᷑ gwero. ⁷ K᷑n beegeo Dauda w̄éte b̄lidee k̄e w̄e sísi d̄ Zayɔn p̄i sì, ben à g᷑ à w̄étedaa ū. ⁸ Z̄ibeeeaa Dauda b̄e: Tó gb᷑ yezi à Yebusinɔ d̄e, séde à g᷑ íze k̄e wà y᷑gb̄n guu, eé erenɔ k᷑n v̄la p̄in̄ le. Dauda ib̄eenɔm᷑. Bee yānzi w̄e be, v̄ianɔ k᷑n erenɔ é g᷑ k̄ibero. ⁹ Ben Dauda b̄ee kù w̄éte b̄lidee p̄i guu, à a z̄inda tó kpàne, Dauda Wéte. À kpénɔ b̄òbo à ligazi ai gura k̄e wà w̄ee t̄atàn, w̄e be Milo. ¹⁰ Dauda gbāaa e kaara, zaake Dii Luda Z̄ikp̄edee kúo.

¹¹ Taya kí Hiramu gb᷑nɔ z̄l̄ Daudaa k᷑n sida líno k᷑n lí'arino k᷑n gb᷑'arino, ben a᷑ b̄ee b̄one. ¹² Ben

Dauda dɔ̄ sa kè Dii a ka Isarailinɔ́ kí ūmε, bensɔ́ à a kpata kàaraare kè Isarailinɔ́ de Dii gbẽnɔ́ ū yānzi.

¹³ Dauda bɔ́na Eblɔ́nu gbéra à èara à nɔ́ pàndenɔ́ sè à kàara Yerusalemu dɔ́ kɔ́n nɔ́ yìgisainɔ́, ben à négɔ́gbẽnɔ́ kɔ́n nénɔ́gbẽnɔ́ ìnyo. ¹⁴ Négɔ́gbẽ kè à ní Yerusalemu pìno tón yè: Samua, Sobabu, Natā, Sulemanu, ¹⁵ Ibaa, Elisua, Nefegi, Yafia, ¹⁶ Elisama, Eliada kɔ́n Elifelétio.

¹⁷ Kè Filisitininɔ́ mà wà Dauda kà Isarailinɔ́ kí ū, ben aɔ́ gáa wèe weteε wà à dε ní píngi. Kè à ní baaru mà, ben à gáa sète pòrɔ́tu. ¹⁸ Filisitininɔ́ zì'cɔ́ pòro Refaimu guzuren, ¹⁹ ben Dauda Dii là à bè: Mà gá mà lée Filisitininɔ́, né ní name ma ɔzí? Ben Dii wèàla à bè: Ní gá, mé ní nanne n ɔzí. ²⁰ Ben Dauda gáa Baali Perazimu, à zì blèrnma gwe. Ben à bè: Dii dòme aε, à bò à mò ma ibeεnɔ́zi bùi lán í è guu fɔ́ nà. Ben à tó kpà guu pìne Baali Perazimu. ²¹ Filisitininɔ́ ní tāanɔ́ tò gwe, ben Dauda kɔ́n a gbẽnɔ́ sèe wà tào.

²² Filisitininɔ́ èara wà mò dɔ́, aɔ́ zì'cɔ́ pòro Refaimu guzuren. ²³ Ben Dauda èara à Dii là dɔ́. Ben Dii wèàla à bè: Nton gáñzi súusuro. Nì ligáñzi kpεε kpa ní léeñma kpε líkpε saε. ²⁴ Tó a kèsε kíi mà lí pìno musu, à kε kpakpaa, zaakε mámbe ma bɔ́ ma dɔ́are aε gwe, le mà zì bleare Filisitini zìkpeεnɔ́ yānzi. ²⁵ Dauda kè lán Dii òne nà, ben à zì blè Filisitininɔ́ sēna zaa Gibiɔ́ ai à gáa pé Gezaa.

6

Suna kɔ́n Dii àkpatio Yerusalemu

¹ Dauda èara à Isaraili kè à ní séno kàkɔ́a gɔ́on bɔ́rɔ́ baaakuri. ² Ben à fèe à dànyo zén, aɔ́ gáa Baala kè kú Yuda bùsun, le aɔ́ Luda àkpati sé wà

suo. Dii Zìkpède ègō vëena kpatan àkpati pì malaika dèbèdeenɔ dagura, bee yānzin wè be à tó kúazi. ³ Añ àkpati pì dà zùgoro dufu guu Abinadabu bë sìsì musu, ben añ dào zén. Abinadabu nénc Uza kõn Ahioo bé añœ dɔɔ zùgoro pìzi, ⁴ Luda àkpati kún. Ahioo bé à té aε, ⁵ ben Dauda kõn Isarailinɔ e õ wāa ní píngi Dii aε ní gbāa zaka lén kõn lèsinao. Wèe mɔrɔ lεe kõn kúuo kõn sègesègẽo kõn fagao kõn sègẽo.

⁶ Kè añ kà Nakõ ésegbékia, zùnɔ gèn sì, ben Uza o bò à nà Luda àkpatia. ⁷ Ben Dii pɔ fèzi, à à lè a dè àkpati saε gwe dà kè à kè yānzi. ⁸ Dauda nòsè yàka, kè Dii pɔ fè Uzazi yānzi, ben wè guu pì sìsi Pɔfè'uzazi ai kõn a gbàao. ⁹ Zì beeee vĩa Dauda kù Dii yā musu à bè: Dian mé ke nà mà Dii àkpati sé mà táo? ¹⁰ Ben èe we à táo a wéte guu dɔro, à lìe à tào Gata gbẽ Òbèdi Edɔmu bε.

¹¹ Dii àkpati kú à bε ai mɔ aagɔ, ben Dii aubarika dàn kõn à bedeenɔ ní píngi. ¹² Wà bè kí Daudane: Dii aubarika dà Òbèdi Edɔmu bedeenɔn kõn pó kè à vĩnɔ píngi a àkpati yānzi. Ben Dauda gàa gwe, à Luda àkpati sè èe suuo a wéte guu kõn pɔnnaaao. ¹³ Kè gbẽ kè añɔ Dii àkpati sènanɔ gbá sè gèn swéedo, ben Dauda saa ò kõn zùswareeo kõn zùne bɔrɔ mèkpanao. ¹⁴ Dauda sa'o'uta dana, èe õ wāa Dii aε a gbāa zaka lén. ¹⁵ Àpi kõn Isarailinɔ píngi e suu kõn Dii àkpatio, añœ pɔnnna wii lεe, añœ kuru pεe. ¹⁶ Kè Dii àkpati e gẽe Dauda wéte guu, ben Solu né Mikala e tɔtε gwaa windo guu. Kè à è kí Dauda e vĩvĩ èe õ wāa Dii aε, à kya kàn a swè guu. ¹⁷ Kè wà sù kõn Dii àkpatio, wà dìe a gbèn bisakutaa kè Dauda dònε guu. Ben à sa'opɔ kè wè ká tén à té kū ò

Dii aε kɔn kɛnnakɔ sa'opo. ¹⁸ Kè à saa ò à yàa, à sa maaa ò gbɛnɔne kɔn Dii Zìkpɛde tóo. ¹⁹ Ben à buredi kpàatete Isaraili kè aɔ kakɔana gweenɔne kɔ doodo gɔgbɛnɔ kɔn nɔgbɛnɔ ní píngi kɔn damina kàrao mèn doodo kɔn geipi kàrao mèn doodo.

²⁰ Kè Dauda e suu bε lε à sa maaa o a bεdeenɔne, ben Solu né Mikala bò à gàa à dààlε à bε: Mmɔn Isarailinɔ kína, gbε bεede yān ní kè gwe gbàa? N n zínda mè ðdɔa n ìba nɔgbɛ zìkerinɔne, lán wísaidee è a zínda mè ðdɔańne nà. ²¹ Ben Dauda bε Mikalane: Diin ma ɔ wàñne. Dii bε à ma se n de kɔn a bεdeenɔ gεe ū, à ma kε a gbε Isarailinɔ dɔn'aεdee ū. ²² Mé gbε futa yā ke de beeela, mé ma zínda kēsā n ena guu, mɔde nɔgbɛ zìkeri kè n térm̄ma pìn̄ bε aɔé ma bεe kε. ²³ Solu né Mikala sɔɔ e né iro ai à gàa à gà o.

7

Luda lεgbɛna Daudanε

¹ Kè kí vɛe a bε, Dii à bò ibεe kε aɔɔ ligazinɔ ɔzí à à gbà Ìampakii, ² ben kí bε annabi Natānε: Á'a! Kpέ kε wà dò kɔn sida líon mègɔ vɛeεn, Luda àkpati gɔ diεna bisakutaan-ɔ? ³ Natā wèàla à bε: Lán à kènnε nà n kε, zaake Dii kúnyo. ⁴ Gwāavī beeεa Dii yā sù Natāa à bε: ⁵ N gá n̄ o ma zòbleri Daudanε kε ma bε, àmbe eé kpé kε mègɔ kún dɔmεro. ⁶ Zaa gurɔ kε ma Isarailinɔ bòe Igipiti ai gbàa mèe bεe kūro. Mèègɔ sɔki kpákpaame, bisakuta bε ma kúkii ū. ⁷ Guu kε ma sɔki kpàkpan kɔn ma gbε Isarailinɔ ní píngi mεe dɔn'aεdeenɔ diε aɔ dɔníne aε. Má ò ní gbékenε, à kε dia èe kpé dɔmε kɔn sida líoro ziki? ⁸ N gá n̄ o ma zòbleri Daudanε, mamɔma Dii Zìkpɛde ma bε, ma

à sè sādākiia lε àgɔ̄ dε ma gbε Isarailinɔ̄ dɔ̄n'aεdee ũ. ⁹ Má kúo guu kε à gāan píngi, ben ma à ibeeñɔ̄ dèdene. Mé à tó bɔ̄ maamaa sa, eégɔ̄ kú anduna t̄deeno té. ¹⁰ Mé bùsu kpá ma gbε Isarailinɔ̄, mé n̄ káen, aãé v̄een n̄ p̄ ũ. Aã làakari gɔ̄ kpaæna. Gbε zaaanɔ̄ é e wà wéé tām̄ma lán aã wéé tām̄ma káaku ¹¹ gurɔ̄ kε ma dɔ̄n'aεdeeno d̄ieñne nà d̄oro. Mé à bɔ̄ a ibee p̄inɔ̄ oži n̄ píngi.

Mamɔ̄ma Dii mée oonε, mámbe m̄e ua p̄éenε à boriinɔ̄ gbāa'ekii ũ. ¹² Tó à gurɔ̄ p̄apa à gà, m̄e à borii kε bɔ̄ à mèn ke sé lezī, m̄e à kpá kpatan. ¹³ Àpi b̄é eé kpé dɔ̄ kε ma t̄ égɔ̄ kúa, m̄e à kpatablena gbá p̄éε, eégɔ̄ kí blee ai gurɔ̄ píngi. ¹⁴ Mégɔ̄ d̄ene De ũ, eégɔ̄ dε ma né ũ. Tó à taari kε, m̄e wéé tāa kōn gòome, lán gbēntee è gbε gbε nà. ¹⁵ M̄ode ma gb̄ke è k̄ek̄ao lán má k̄ek̄a kōn Solu kε má à bɔ̄ Dauda aεzī nàro. ¹⁶ À boriinɔ̄ égɔ̄ kpata blee gurɔ̄ píngi. À kpata p̄i égɔ̄ yāana v̄iro.

¹⁷ Ben Natā yā p̄i gb̄a Daudane lán Dii òne nà píngi.

Dauda wéekena Dii

¹⁸ Ben kí Dauda ḡè à v̄èe Dii aε à b̄e: Dii Luda, bón ma ūu? Dénɔ̄n ma b̄edeeño ũ kε n̄ ma ka gwena kε takaa? ¹⁹ Dii Luda, bee né yā n̄éngome n̄ kiia, ben n̄ mamɔ̄ma n̄ z̄blieri borii kε aãégɔ̄ kú ziaanɔ̄ yā ò d̄o? Len neè keñne leó, Dii Luda? ²⁰ Dii Luda, m̄e bennε diamε d̄o? Mamɔ̄ma n̄ z̄blieri í ma d̄. ²¹ N̄ yā bíta p̄i kε lán n̄ p̄o yezi nà yā kε n̄ ò yānzi, ben n̄ t̄o mamɔ̄ma n̄ z̄blieri má d̄. ²² Dii Luda, n̄ bíta fá! Weé gb̄ke l̄ek̄zinyoro. N̄ baasiro dii ke kuuro, lán wá mà kōn wa swāo nà. ²³ Dén weé l̄ek̄zi kōn n̄ gbε Isarailinɔ̄? Anduna boriinɔ̄ té bori mèn doo

pìn n bɔ n gaa n̄ bò, lε a᷑g᷑ dε n gb᷑nɔ ũ. N n z᷑nda t᷑ bò, n y᷑ bíta bɔnsaenɔ k᷑ n gb᷑ pìnɔne, n p᷑ borikenɔ a k᷑n n̄ tāanɔ n gb᷑ k᷑ n n̄ bō Igipitinɔ aezñ. ²⁴ N Isarailinɔ dìe a᷑g᷑ dε n gb᷑nɔ ũ ai gurɔ píngi. Dii, n g᷑ n̄ Luda ũ. ²⁵ Dii Luda, lε k᷑ n̄ gb᷑ mamɔma n z᷑blerine k᷑n ma boriinɔ y᷑ musu, ṅg᷑ z᷑i k᷑eεa gurɔ píngi. N ke lán n̄ ò nà ²⁶ lε n̄ t᷑ bɔ maamaa ai gurɔ píngi. Gb᷑nɔ é be Dii Zìkpède bé Isarailinɔ Luda ũ. Mamɔma n z᷑bleri Dauda, n̄ ma boriinɔ k᷑sāa p᷑εε, ²⁷ zaakε Dii Zìkpède Isarailinɔ Luda, n̄ òme n b̄e, n̄ ma ua p᷑εemε ma boriinɔ gbāa'ekii ũ. Bee yānzi mamɔma n z᷑bleri ma kùgbāaa k᷑ ma w᷑eεkεe k᷑ k᷑mmazi. ²⁸ Dii Luda, m̄be Luda ũ, n y᷑ nāane v᷑i, ben n y᷑ maaa k᷑nɔ lε gb᷑ mamɔma n z᷑blerine. ²⁹ N aubarika da mamɔma n z᷑bleri boriinɔn sa, n w᷑e eg᷑ téñzi gurɔ píngi. Dii Luda, n y᷑ ò n aubarika dà mamɔma n z᷑bleri boriinɔn, a᷑ég᷑ aubarika v᷑i ai gurɔ píngi.

8

Dauda zìblena bori pàndenɔ

¹ Beee gb̄era Dauda zì blè Filisitinina à n búsa à n m̄eεwi Gata sìm̄ma. ² À zì blè Mɔabunɔ, ben à tò a᷑ dàe k᷑ sae tɔɔte. À bà y᷑m̄ma. Tó à gb᷑ k᷑ a᷑ɔ kú bà plaa dagura dèdε, è gb᷑ k᷑ a᷑ɔ kú bà do dagura tó b᷑ε. Ben Mɔabunɔ g᷑ Dauda z᷑blerinɔ ũ, ben a᷑èg᷑ tángba kpaane. ³ Dauda zì blè Reobo n̄ Adadeza, Zoba kínaa, gurɔ k᷑ kí pì èara èe gaa o t᷑ Yuflati swasaedeenɔa. ⁴ Ben à à s᷑goronɔ kǔkǔ mèn wàa sɔɔro k᷑n s᷑gorodeenɔ g᷑n bɔrɔ sweeplaa k᷑n gb᷑ k᷑ a᷑ɔ té k᷑sənɔ g᷑n bɔrɔ baro. Ben à n

sõnõ gbátíkyano zòzõ píngi, mèn basçoro bé aõ bò.
 5 Siria kè aõ kú Damasakuno mò ñ da Adadezaa, ben Dauda í gbéno dède gõn bɔrɔ baro aweeplaa.
 6 À gudákparinõ dìedie Siria bùsun, ben aõ gõ à zòblerinõ ū, aõègõ tángba kpaane. Dii tò Dauda zì blè guu kè à gàan píngi. 7 Dauda Adadeza ibano vura sengbangonõ sèe à tào Yerusalemu. 8 À mògotẽ sèe bítabita Adadeza wéte kè wè sísi Teba kõn Berotaio guu.

9 Kè Amata kí Tou mà Dauda zì blè Adadeza zìkpeenõa í píngi, 10 ben à a né Adoramú zì kpáa. À à sáabu kpà zì kè à blè Adadezaa yänzi, zaakè Tou zì kao yã. Adoramú mò kõn vura póno kõn kondogi póno kõn mògotẽ póno, 11 ben kí Dauda kàè Dii pó ū lán à kè kõn borii kè à gbääa blémmanõ kondogi póno kõn vura póno nà píngi, 12 Edomunõ kõn Mɔabuno kõn Amorino kõn Filisitinino kõn Amalekino. Len à kè le kõn pó kè à sì Zoba kí Adadeza, Reobo néao. 13 Len Dauda tó bò le. Kè à zì blè Sirianõa à sù, à Edomunõ dède Guzuré Wisideen gõn bɔrɔ baro plaaSai. 14 Ben à gudákparinõ dìedie Edomu bùsun dɔ, ben Edomu píno gõ à zòblerinõ ū. Guu kè Dauda gàan píngi Dii è tó à zì blemɛ.

15 Daudan Isaraili bori píngi kína ū, à yã maaa kè a gbéñone a zéa. 16 Zeruya né Yoabun zìkpeenõ gbénsi ū. Ailudi né Yosafatan baarukpari ū. 17 Aitubu né Zadoki kõn Abiata né Aimelékion sa'orikino ū. Serayan takadakéri ū. 18 Yoyada né Benayan dogarinõ gbénsi ū. Dauda zïnda négõgbéñon a kpàasinõ ū.

9

Dauda gbẽkẽe kena Mefibose

¹ Dauda gbẽnõ là: Solu bori kee e gɔroo? Má yezi mà gbẽkẽe kene Yonatā yänzi. ² Solu bε zĩkeri ke kuu, à tón Ziba, ben wà à sìsi kí Daudanε. À à là à bẽ: Mbe Ziba ū? À wèala à bẽ: Ee, n zòblerin ma ū. ³ Ben kí pì à là à bẽ: Solu bori ke kuu ai tia? Má yezi mà Luda gbẽkẽe kene mε. Ben Ziba wèala à bẽ: Yonatā né ke kuu ai tia. Ere mε. ⁴ Ben kí à là à bẽ: À kú máme? Ziba wèala à bẽ: À kú Amieli né Maki bε zaa Lodeba. ⁵ Kí Dauda gbẽnõ zì, ben wà mòo. ⁶ Ké Yonatā né Mefibose, Solu dio kà Dauda kiia, à kùenε à dàe a puua. Ben Dauda bẽ: Mefibose! À wèala à bẽ: N zòblerin ma ū. ⁷ Ben Dauda bène: Nton tó vĩa n kûro, zaake mé gbẽkẽe kenne n de Yonatā yänzime. Mé n dezi Solu buraanõ sukpanne píngi, négaegõ mɔɔ pó bleemao gurɔ píngi. ⁸ Mefibose kùenε à bẽ: Bón mamɔma n zòbleri ū kè né ma wẽnda gwaa? Má dε lán gbẽe gè bàroo?

⁹ Ben kí Dauda Solu zĩkeri Ziba sìsi à bène: Pó kε dε Solu pó ū kõn à bedeenõ póo píngi, má kpà n dii dioame. ¹⁰ Mpi kõn n néno kõn n zĩkerinõ, àgæ à tote zii kene, à à póno keke, le à e àgɔ kūsãe vĩ. N dii dio Mefibose égaegõ pó bleemao gurɔ píngi. Ziba sɔ négɔgbẽnõ vĩ gɔ̄n gero kõn zĩkerinõ gɔ̄n baro. ¹¹ Ben Ziba bẽ kínε: Yã kè ma dii kí ò mamɔma a zòblerine, mé ke píngime. Ben Mefibose ègɔ pó blee kõn kíø, à gɔ̄ lán kína néno doke bà. ¹² Mefibose négɔgbẽ vĩ, à tón Mika, bensɔ Ziba bedeenõ gɔ̄ Mefibose zĩkerinõ ū n píngi. ¹³ À kú Yerusalem, zaake ègɔ pó blee kõn kíø gurɔ píngime. Bensɔ eren à ū.

10

Dauda zìblena Amɔnina

¹ Beee gbèra Amɔni kína gà, ben à né Anuni vɛe à gɛe û. ² Dauda bè: Mé gbékèe ke Naasa né Anunine lán à de gbékèe kème yã nà. Ben Dauda a ìba keno zìla, le a᷑ gá Amɔnino bùsun wà à làakari kpáene à de ga yã musu. Kè Dauda ìba pìno kà gwe, ³ Amɔni kíneno bè ní dii Anunine: Néé daa Dauda gbénɔ zìmma n de gè kpedana yānzi le à n làakari kpáennen yó? À n zí le a᷑ mó wa wéte asii gwamɛ, le a᷑ eara wà mó wà wéte ble zìo. ⁴ Ben Anuni Dauda ìba pìno kùkù à n létanka kã bò kpadokpado, à n pókásānɔ zòzɔ n pòrɔnɔ dagura, ben à n gbáe. ⁵ Kè wà ò Daudane, ben à gbénɔ zì a᷑ gá daíle, zaake wí n kú maamaa. A᷑ bēńne: Kí bè, à vée Yeriko ai a létanka kã kú, é gbasa à su.

⁶ Kè Amɔnino è Dauda ye n kázi dɔro, ben a᷑ fia bò gbénone le a᷑ zì káńne: Siria kè a᷑ kú Betereobu kɔn Zobao kè a᷑ té kèsenɔ gɔn bɔrɔ baro kɔn kí Maaka zìkpeenɔ gɔn bɔrɔ do kɔn Tobudeenɔ gɔn bɔrɔ kuri aweeplaa. ⁷ Kè Dauda mà le, ben à Yoabu gbàremma kɔn zìkarinɔ ní píngi. ⁸ Amɔnino bò wà zì'ɔɔ pòro ní wéte bñilea, ben Zoba kɔn Betereobuo Sirianɔ kɔn Tobudeenɔ kɔn Maaka gbénɔ kú sén ntéę. ⁹ Kè Yoabu è wà zì'ɔɔ pòro a ae kɔn a kpeeo, ben à Isaraili zìkari maaanɔ plèple à n kpáatete a᷑ gá lée Sirianɔ. ¹⁰ Ben à zìkari kpaaanɔ nà a dāaro Abisainé a ḥzí, ben à n gbáe a᷑ gá lée Amɔnino. ¹¹ À bè: Tó Sirianɔ gbāaa e ma fuu, ní mó ní ḥ dama. Tó Amɔnino gbāaa e n fuume sɔ, mé mó mà ḥ damma.

12 Ngõ gbâa, wà gɔgbékëe kë wa gbénɔ kɔn wa Dii wétenɔ yã musu. Dii é yã kë kène maa ke. **13** Ben Yoabu kɔn zìkari kë aɔ kúonɔ gâa Sirianɔ kɔn zìo, ben Siria pìnɔ bâa lèníne. **14** Kë Amɔninɔ è Sirianɔ bâa lè, ben aɔ bâa lè Abisainë se aɔ sì wéte guu, ben Yoabu n̄ tó gwe à tà Yerusalemu.

15 Kë Sirianɔ è Isarailinɔ zì blèrmma, ben aɔ èara wà kɔ kàkɔa. **16** Ben Adadeza gbénɔ zì, aɔ sù kɔn Siria kë aɔ kú Yuflati baa kâa kpaanɔ, ben aɔ gâa Elamu. Sobakin Adadeza zìkpëe pìnɔ gbënsi û. **17** Kë Dauda mà lε, ben à Isarailinɔ kàkɔa n̄ píngi, à bikùnyo Yodaa à gâa Elamu. Ben Sirianɔ zì'ɔɔ pòrozi, ben aɔ sìkɔn. **18** Kë aɔe bâa lee Isarailinɔnε, ben Dauda n̄ dëde sɔgorodeenɔ gɔn wàa aagɔ kpé basɔro kɔn gbë kë aɔ té kësenɔ gɔn bɔrɔ baplaa. Gwen wà n̄ zìkpëenɔ gbënsi Sobaki dèn. **19** Kë kí kë aɔ de Adadeza zòblerinɔ ûu è Isarailinɔ zì blèrmma lε, ben aɔ ledole kë kɔn Isarailinɔ aɔ gɔ n̄ zòblerinɔ û. Vĩa Sirianɔ kû, aɔe gá wà o da Amɔninɔa dɔro.

11

Dauda yena Basebazi

1 Kë í kë tɔtea, gurɔɔ kë kínanc è gá zì ká, ben Dauda Yoabu zì kɔn a ibanɔ kɔn Isarailinɔ n̄ píngi. Aɔ Amɔninɔ ásaru kë, ben aɔ lìga Rabazi. Dauda sɔɔ kú Yerusalemu. **2** Kë uusie kë, ben Dauda fée a gódoa, èe ligaa a kpé musu. Zaa kpé musu gwe ben à nɔgbë ke è, èe zú oo. Nɔgbë pì né nɔ maaamɛ maamaa, **3** ben à gbë zì wà nɔgbë pì yã gbeka. Ben wà bènɛ: Eliamu né Baseban gwe, Iti borì Uria nañmɛ. **4** Ben Dauda gbénɔ zì wà à sísi. Kë à mɔ, ben

Dauda dàeo, ben nɔgbẽ pì tà bε. Àε sɔ à zúbae gbāsĩ bò dufumε. ⁵ Kè à nò sì, ben à lékpāsã kè Daudanε à bε a nò sì.

⁶ Ben Dauda gbẽ zì Yoabua à bε: Ñ Iti borí Uria gbarεmε. Ben Yoabu à gbàrεnε. ⁷ Kè Uria pì mì, ben Dauda Yoabu aafia gbèka kɔn zìkpeenɔ kɔn zì kε aɔ̄e kaao. ⁸ Ben Dauda bène: Ñ tá bε n̄ zú o. Kè Uria bò kíbe, ben kína gbẽ zìla kɔn póbleeo. ⁹ Mɔde Uria e tá a bεro, kíbe gānu guun à in kɔn kíbe zìkerinɔ. ¹⁰ Kè wà ò Daudanε wà bε, Uria e tá a bεro, ben à Uria là à bε: À dε n bɔ tázi n sumε gwεε? À kε dia née tá bεroo? ¹¹ Uria wèàla à bε: Akpati kɔn Isarailinɔ kɔn Yudanɔ kú bisakutaanɔ guu. Ma dii Yoabu kɔn a gbénɔ kú zìlan. Mé fɔ mà tá bε mà pó ble mà í mi, mà dae kɔn ma naɔoro. Kɔn n kuunao mé yã pì taka kεro. ¹² Ben Dauda bène: Ñ gɔ kε gbàa dɔ, zian mé n gbarε. Ben Uria gò Yerusalemu zì beeee a kɔn a gudu làao dɔ. ¹³ Dauda à sìsi à pó blè à í mìo, ben Dauda í kàkane. Mɔde kε à bò uusie, à gàa à i kɔn a dii kína zìkerinɔmε, èe tá a bεro. ¹⁴ Kè guu dò Dauda takada kε Yoabune, ben à Uria gbàrεo. ¹⁵ Takada pì guu à bε: À Uria dɔníne ae guu kε zì pāsñ, é bɔ à kpεε le wà e wà à dε.

¹⁶ Gurɔ kε Yoabu e ligaa wéte pìzi, ben à Uria dà guu kε à dɔ gɔsa gbāaanɔ kún. ¹⁷ Kè wétedeenɔ bòe wèe zì kaa kɔn Yoabuo, aɔ̄ Dauda zìkari keno dèdε. Iti borí Uria kú n̄ té.

¹⁸ Ben Yoabu gbẽ zì Daudaa lε à zì yã gbānε píngi. ¹⁹ À bε zìri pìne: Tó n zì yã gbà kíne píngi n yãa, ²⁰ tó à nòsε fée à n la à bε: Bó bε à tò a sɔ wétezi kǔikǔi kɔn zìlo? Á dɔ kε bñimusudeenɔ è kà gbarεnzi tɔɔteroo?

21 Dé bé à Gidiɔn né Abimeleki dè? Nɔgbẽ bé à o sɔ wísilɔgbεzi zaa bii musu, ben à à dè Tebeziroo? À kɛ dia a sɔ biiizi kĩkĩi lεε? Tó à ònnε lε, n̄ bene a zòbleri Uria, Iti borii gá dɔ. **22** Ben zìri pì dà zén. Kè à kà Dauda kiia, à yã kè Yoabu dàne òne píngi. **23** À bë: Gbẽnɔ bɔe wéte guu wée gbāa mɔɔwe bii kpεemε, ben wa pεm̄ma ai n̄ wéte biilea. **24** Aɔ kàzurinɔo kú zaa bii musumε, ben aɔ kà fà n gbẽnɔ té tɔɔte aɔ n gbẽkenɔ dèdε. N zòbleri Uria, Iti borii gá se. **25** Ben Dauda bë zìri pìne: N̄ o Yoabunε àton tó yã pì à nɔsε yakaro. Wègɔ dɔ gbẽ kè zì é n̄ blero. À zì ká wéte plo kɔn gbāaao à kaate. N̄ à gba swɛ lε. **26** Kè Uria naɔ mà a zã gá, à ó dɔ. **27** Kè wà gè kè wà yàa, Dauda gbẽnɔ zì aɔ sùo a bε, ben à gɔ à nɔo ũ. À n̄ io gɔgbẽ ũ, ben yã kè Dauda kè pì kè Diine zaa.

12

Annabi Natā kpakẽna Daudazi

1 Dii Natā zì Daudaa. Kè à kà, à bène: Gɔgbẽ gɔn plaa kenɔ bé wà kú wéte ke guu, gbẽ doo n̄ auzikideemε, gbẽ doo sɔ takaasideemε. **2** Auzikidee pì sãano kɔn zùnɔ vĩ paripari, **3** takaasidee pì sɔ póke vĩro, sã núnu néngo mèn dokèn à lù. Ben à dàto ai à bíta kù à bε kɔn à nénɔ. Aɔègɔ pó dɔnkɔ blee aɔègɔ í mii ta dɔnkɔn, è dàe à pɔtε, ben èe à gwaa lán a zǐnda nénɔkpare bà. **4** Kè nibɔ pìta auzikidee pìa, ben èe we à sãa ke zù kù a kpàsa guu à nibɔ pì yàari kεoro. Takaasidee sã núnu néngo pìn à sìa à a nibɔ pì yàari kèo. **5** Ben Dauda pɔ fɛ auzikidee pì yã musu maamaa, à bë Natāne: Kɔn Dii kuunao, à kɔ sìo wà gbẽ kè yã pì kè

demε. ⁶ Kè à kè le, èe à wẽnda gwaro, õndẽ à sãa pì fia bo leo siigõ. ⁷ Ben Natã bè Daudane: Mbe adee pì ũ. Dii Isarailino Luda bé à yã kè ò à bë: Ma n ka Isarailino kí ũ, ma n bɔ Solu ɔzĩ, ⁸ ben ma n dii pì bεe kpàmma, ma à nɔɔnɔ nànnne n ɔzĩ. Ma Isarailino kõn Yudano kpàmma n gbẽnɔ ũ. Tó beeeno kèmma néngo yã, le mà à pàndenɔ kaaranne dɔ. ⁹ Bóyänzi n kya kà ma yänzi? N yã kè má yeziroo kè, n Iti borì Uria dè kõn fẽdaao, n à nɔɔ sìa n̄ sè. N tò Amɔnino à dè zì guu. ¹⁰ Zaa gbàa yã pásĩ é kẽ n bεea ziki dɔro, zaake n kya kàmagu, n Iti borì Uria nɔɔ sìa n̄ sè. ¹¹ Ben Dii èara à yã kè ò dɔ à bë: N̄ ma! Mé tó n zǐnda bεdeensɔ mónzi kenne, Mé n nɔɔnɔ símma mà n̄ kpá n gbẽdaa kea n wáa, eé daeñyo gupuraaa. ¹² N yã pì kè asii guumε. Mapi sɔ m̄é yã pì kenne gupuraaa Isarailino wáa n̄ píngi.

¹³ Ben Dauda bè Natãne: Ma durun kè Diine. Ben Natã bène: Dii n durun kèmma, né garo. ¹⁴ Mòde lán n dɔke Diio maamaa nà kõn yã pì kena, bee yänzi négõgbẽ kè nɔgbẽ pì ìnyo é game. ¹⁵ Kè Natã tà bε, ben Dii tò né kè Uria naɔɔ ì kõn Daudao pì gyã kù. ¹⁶ Ben Dauda e kúe kee Ludane né pì yã musu kõn léyinao, gwãavĩ è dae tɔɔtεme. ¹⁷ À bε gbẽnsinɔ ègõ zeàla le aɔ à fée tɔɔte, mòde è weziro, è pó bleñyoro. ¹⁸ À gurɔ swεeplaadee zĩn né pì gà. Vĩa Dauda ibanɔ kù, aɔœ fɔ wà òne kè né pì gáro. Aɔ bë: Gurɔ kè né pì kuu, wa yã òne, èe wa yã maro. Dian wé one nà sa kè né pì gà? Eé yã zaaa ke. ¹⁹ Dauda è a ibanɔ e yã kpái ookõne, ben a dɔ kè né pì gáme. À n̄ lá à bë: Né pì giàn yó? Ben aɔ wèàla wà bë: Ee! À gáme. ²⁰ Dauda fée tɔɔte à zú ò, à nɔsi kèawa à

a pókásāanɔ́ lìε, ben à gàa à kùe Diine a kpén. Kè à èara à tà bε, à póblee gbèka, ben wà kpàa à blè. **21** À ìbanɔ́ à là wà bε: À kè dia née yã kεe lεε? Gurɔ́ kè né pì kuu, n lé yì n ó dò. Kè à gá sa, n fεe n pó blè. **22** À wènla à bε: Gurɔ́ kè né pì kuu, ma lé yì ma ó dò, zaakε ma bε, ke Dii é ma wẽnda gwa à tó né pì gɔ́ kuu gwεε, dé bé à dɔ́? **23** Lán à gá nà sa, bóyānzin mégɔ́ léyinazi dɔ́? Mé fɔ́ mà à vun yó? Mé gá à kiiame, mɔ́de eé εara à su ma kiiaro.

24 Dauda a naɔ́ Baseba làakari kpàenε, ben à gáa à dàeo. À né ì gɔ́gbε ū, ben à tó kpàne Sulemanu. Dii yezi, **25** ben à annabi Natā zìa à tó kpà né pìnε Yedidia Dii yenzi pì yānzi.

Raba sina Amɔníno

26 Ai tia Yoabu kpé e zì kaa kɔ́n Amɔníno zaa Raba, ben à kíbeε sì. **27** Ben à gbẽnɔ́ zì Daudaa à bε: Ma zì kà kɔ́n Rabadeenɔ́, ben ma nítɔ́kii sìmma. **28** N zìkpε kpaaanɔ́ kakɔ́sa, n mó n ligá wéte pìzi n sí. Tó lenlo, mé sí, weé ma tó kpáne. **29** Ben Dauda zìkpεenɔ́ kàkɔ́sa n píngi, à gáa à lèε Rabaa à sì. **30** Wà n kína vura fùra gó wà kù Daudane. À tìisi kà kiloo baaakuri, bensɔ́ gbè bεede kúa. À wéte pì pónɔ́ nàkɔ́sa maamaa, **31** ben à gbε kè aɔ́ kú gweenɔ́ kùkù à bòényo, à n dá sagasigi zìin kɔ́n diga zìio kɔ́n kpása zìio, bensɔ́ à tò aɔ́ kúnku bò. Len à kè Amɔni wétenɔ́ne le píngi, ben à èara à tà Yerusalemu kɔ́n a zìkpεenɔ́ n píngi.

13

Aminɔ́ yena a däre Tamazi

¹ Beee gb̄era Dauda n̄é Abusalomu dāre maa a vĩ, à tón Tama, ben Dauda n̄é Aminɔ̄ yezi. ² Yã pì e ũa daa Aminɔ̄ pìa ai à kà gyâkēna a dāre Tama pì yânzi, zaake à ḡgb̄e d̄ro, eé f̄ à yâke kēnero. ³ Aminɔ̄ gb̄enna ke vĩ, à tón Yonadabu, Dauda v̄ii Simea ném̄e. Yonadabu ɔnd̄s gb̄aa, ⁴ ben à Aminɔ̄ là à b̄e: À k̄ dia n kín̄'ina n mè èḡs busana lán guu e d̄s nà leε? Né om̄eroo? Ben Aminɔ̄ wèàla à b̄e: Má ye ma dāaro Abusalomu dāre Tamazim̄e. ⁵ Ben Yonadabu b̄ene: N̄ gá ñ dae n gádoa lán gyâreen n ūu bà. Tó n de mò n gwa, ñ one ñ yezi n dāre Tama mó à p̄blee kpámma. À mó à k̄ke n wáa le n wéε ḡs ee, gbasa à nann̄e n ɔz̄i. ⁶ Ben Aminɔ̄ d̄ae lán gyâree bà. K̄e kí mò à gwa, ben à b̄ene: N̄ tó ma dāre Tama mó à kàra kēm̄e ma wáa, à kpáma kōn a ɔɔ. ⁷ Ben Dauda gb̄ z̄l Tamaa a b̄e à b̄e: N̄ gá n v̄ii Aminɔ̄ kpén ñ p̄blee kēne. ⁸ K̄e Tama ḡe à kpén, à à lè daen̄a, ben à w̄isiti yà à kàra kàsao à wáa. ⁹ Ben à taa sè à kàra pì kànn̄e. Aminɔ̄ ḡi sózi à b̄e: N̄ p̄e gb̄en̄a aɔ̄ b̄s ñ píngi. K̄e gb̄ k̄e aɔ̄ kúon̄ b̄s ñ píngi, ¹⁰ ben à b̄e Tamane: N̄ mó kōn p̄blee p̄io kpén̄e guu k̄e ñ kpáma. Ben Tama kàra k̄e à k̄e sè à ḡeo a v̄ii Aminɔ̄ pì kiia kpén̄e guu. ¹¹ K̄e à s̄z̄i, èe m̄o kpáa à só, ben à a dāre pì kù à b̄e: N̄ tó mà daen̄yo.

¹² Ben à b̄e a v̄ii p̄in̄e: Auo! N̄ton gb̄aa mómero. Zaake wa Isarailin̄ weè yã beee tak̄a k̄ero. N̄ton yã d̄r̄sai beee tak̄a kēmero. ¹³ Mé ḡe máme kōn wíyã bee eo? Mm̄on̄ s̄õ, Isarailin̄ é n diε gb̄ p̄aa ū. N̄ s̄uu k̄e! N̄ yã o kín̄e, eé gí ma kpámmaziro. ¹⁴ Èe we à à yã m̄aro. À gb̄aa m̄one, ben à kūsia à d̄aeo. ¹⁵ Ben

Aminɔ zàn pāsīpāsī. Zangu kè à sè kɔn Tama pio dε yenzi kè à vĩo yãala. Ben à bène: N fεe n bɔ. ¹⁶ Ben nɔgbẽ pì bè a v̄i p̄ine: Auo! N pεnاما taari bíta dε p̄ k̄ n k̄meeela. Baa kɔn bee eo èe we à à yã m̄aro. ¹⁷ Ben Aminɔ a z̄ik̄eri ḡok̄parε s̄isi à bè: N p̄é nɔgbẽ kè à bɔme ma kp̄én, n̄ gbà tata n̄ à m̄one ká. ¹⁸ Ben à z̄ik̄eri p̄i à sè à b̄o bàazi, à gbà t̄ata à à m̄one kà. Nɔgbẽ p̄i uta gbàa dana, zaake uta bee takan kí nénɔkparε leziinɔ èḡo dana. ¹⁹ Ben Tama túbu gb̄e a m̄ia, à a uta gbàa kè à dana p̄i ḡà à k̄è à o d̄i a musu, èe ó d̄o èe taa.

²⁰ À d̄aḡo dad̄nk̄de Abusalomu bène: N d̄aḡo Aminɔ dàenyon yó? Nton o gb̄eke maro, zaake n d̄aḡome. Ntonḡo yã p̄i kūna n sw̄e guuro. Ben Tama v̄e a d̄aḡo Abusalomu be n̄sseo yakana. ²¹ Kè kí Dauda yã p̄i mà, à p̄o f̄e maamaa. ²² Abusalomu e yâke o Aminɔnero, yã zaaa ke à maaa. À zàn, kè à kùsi a dâre Tamaa yânzi.

Aminɔ d̄ena

²³ W̄e plaa gbera Abusalomu kú Baali Azo, Efaimu būsu lén kɔn a sâkâk̄eerinɔ, ben à kína nénɔ s̄isi p̄onna p̄obleea n̄ píngi. ²⁴ Ben à ḡà à kí lè à bè: Kí, wèe mamɔma n z̄obléri sâanɔ kâ k̄eεe. Mpi kɔn n ibanɔ é témaziroo? ²⁵ Ben kí wè a né p̄ila à bè: Auo! Wé f̄i wà gá wa píngiro. Wé kenne asoo ū. À nàk̄rea, m̄ode èe gáro, ben à sa maaa òne. ²⁶ Ben Abusalomu bè: Tó né gáro, n̄ tó ma v̄i Aminɔ gáwao. Kí à là à bè: Bóyânzi n̄ yezi à gânyozi? ²⁷ Abusalomu nàk̄rea, ben kí tò Aminɔ ḡàao kɔn a né kpaaanɔ n̄ píngi.

²⁸ Abusalomu yã dìe a gbënõne à bë: À swã kpá! Tó í Aminõ kù, tó má òare à à zõ, à à dë. Àton tó vña a kûro. Mámbe ma a dan! À ze gbää à gõgbëkëe kë. ²⁹ Abusalomu gbënõ kë lán à dìeñne nà aõ à dë, ben kína né kpaaanõ fée wà dì ní bãagãsõnõ kpëe aõ bàa lè. ³⁰ Gurõ kë aõ té zén, Dauda à baaru mà wà bë: Abusalomu kí néñ dëde ní píngi, aõ gbëkee e gõro. ³¹ Dauda fée à a pókãsãanõ gà à kë, ben à dàe tço te. À ìba kë aõ zezezinõ ní pókãsãanõ gà wà këkë se. ³² Ben Dauda vñi Simea né Yonadabu bë: Baa, ñtongõ daa wà n né gõkpareñõ dëde píngiro, Aminõ ado bé à gà. Wà yã pì dõ Abusalomu wéea zaa gurõ kë Aminõ kùsi a dâre Tamaame. ³³ Ma dii kí, ñtongõ yã pì kûna n nòse guuro. N négõgbënõ e gaga píngiro, séde Aminõ ado. ³⁴ Abusalomu sõ bàa lè.

Kë gõkpare gudâkpari wéé zù, à è wà té Oronaimu zén sísígeezí paripari. À gâa à bë kíne: Ma gbënõ è té sísígeezí Oronaimu kpa. ³⁵ Ben Yonadabu bë kíne: N è? N néñ bé aõoe suu gwe lán má ònné nà. ³⁶ Kë à yã pì ò à yâa, ben kína né pìnõ kà gõ, aõoe sósobi ó dô. Kí kõn a ibano ó dì ní píngi maamaa dô.

³⁷ Abusalomu bàa lè à tà Amiudu né Talamai, Gesuu kína kiia. Kí Dauda sõ ègõ a né ga ó dô gurõ píngi. ³⁸ Kë Abusalomu bàa lè à tà Gesuu, à kú gwe ai wë aagõ. ³⁹ Kë kí Dauda nòse kpàe Aminõ ga yã musu, ben èe Abusalomu begë këe sa.

14

Abusalomu suna Yerusalemu

¹ Zeruya né Yoabu dɔ̄ kè kí pɔ̄ kpé kú Abusalomua, ² ben à gbēnɔ̄ zì Tekoa, aɔ̄ nɔ̄gbē ɔ̄ndɔ̄de ke sè wà sùo. Ben à bène: N̄ ke lándɔ̄ n̄éé sósobi kεε bà. N̄ gyaanɔ̄ pókásāanɔ̄ da. N̄ton n̄osi kemmaro. N̄ ke lán nɔ̄gbē kè à gbē gà, èe à ɔ̄ dɔ̄ à gì kè bà. ³ N̄ gá kí kiia le, ñ̄ yã kè one. Ben Yoabu yã kàka nɔ̄gbē pìne. ⁴ Kè Tekoa nɔ̄gbē pì gàa à kí lè, à kùene à mì pèene à bë: Kí, ñ̄ ma mì sí! ⁵ Ben kí pì à là à bë: Bón n̄ yezi? À wèàla à bë: Gyaanɔ̄n ma ũ, ma zã gà. ⁶ Mamɔ̄ma n̄ zòbleri, má n̄égɔ̄gbēnɔ̄ vĩ gɔ̄n plaa. Kè aɔ̄oe swèe kεe n̄ kɔ̄ tée bura, gbēkee kuu à n̄ yokɔ̄aro. Ben gbē doo a gbēndoo lè à dè. ⁷ Ben ma bëdeeno fèe n̄ pingi, aɔ̄o bë mamɔ̄ma n̄ zòblerine mà ma né kè à a gbēndoo dè pì kpárimma wà dε, kè à a gbēndoo dè yānzi. Aɔ̄o yezi wà yàka té mio kè gɔ̄mε túbibleri ūu pì té dεmε, le ma zã tóngɔ̄ tó ke borii vĩ anduna guu dɔ̄ro yānzi.

⁸ Ben kí bë nɔ̄gbē pìne: N̄ tá bε, mé yã die n̄ yã pì musu. ⁹ Ben Tekoa nɔ̄gbē pì bë: Ma dii kí, taari pì wí ma musu kɔ̄n ma de bëdeeno, mpi ñgɔ̄ kuu taari sai kɔ̄n n̄ kíkεeo. ¹⁰ Ben kí bë: Tó gbēke lé pà yã pìa, ñ̄ móo ma kiia kè, eé n̄ lé wεtεo dɔ̄ro. ¹¹ Ben nɔ̄gbē pì bë: Kí, ñ̄ lé gbē kɔ̄n Dii n̄ Luda tóo, le gεεbori tón ma né doo kè gɔ̄laata kpáro yānzi. Ben kí pì bë: Kɔ̄n Diio n̄ né pì mìkā ke é lée tɔ̄tεro. ¹² Ben nɔ̄gbē pì bë: Ma dii kí, mamɔ̄ma n̄ zòbleri ñ̄ ma gba zé mà εara mà yã onne. À wèàla à bë: N̄ o! ¹³ Ben à bène: À kè dia n̄éé Luda gbēnɔ̄ kpákpa kɔ̄n à zaao? Yã kè ñ̄ òmee bë à n̄ da yān, zaake n̄éé gbē kè n̄ pεa gbεsε n̄ suoro. ¹⁴ Wa pingi wé ga, wé gɔ̄ dè lán í kè kwεe tɔ̄tε gbēkee e e à sèe dɔ̄roo bà. Luda è gbē kè wà pεa wéndi bɔ̄ro, è zé wεtε adee εara à suawame. ¹⁵ Ma

mɔ yã pì o ma dii kínemε, zaake gbẽnɔɔ tò vĩa ma kũ. Ben mamɔma n zòbleri ma bẽ mé yã pì gbannε. Wègɔ dɔro ke né ma wéekena sí ¹⁶ n̄ ma bɔ gbẽ kẽ yezi à mapi kɔn ma néo tɔɔte kẽ Ludaal tòwe sí wa ɔzĩ. ¹⁷ Ma dii kí, mamɔma n zòbleri ma bẽ n yã é tó ma làakari kpáε, zaake n̄ d̄e lán Luda malaika bàme, nεè swã kpá yã maa kɔn a zaaaozi píngime. Dii n Luda gɔ kúnyo.

¹⁸ Ben kí bène: Nton gí yã kẽ méε n laa oziro. Ben nɔgbẽ pì bẽ: N o ma dii kí! ¹⁹ Ben kí à là à bẽ: Yoabu lé kú yã pì guuó? Nɔgbẽ pì wèàla à bẽ: Ma dii kí, kɔn n kuunao yã kẽ n̄ ò pì gagana vĩro. Ee, n zòbleri Yoabu bé à yã pì kàkame píngi. ²⁰ N zòbleri Yoabu kẽ le, le à e à yã kẽ logona tiaa kẽ kẽke yãnzime. Ma dii, n̄ ɔndɔ lán Luda malaika bàme, n̄ yã kẽ kẽ anduna guu dɔ píngi. ²¹ Ben kí gàa à bẽ Yoabune: Tɔ, mé yã pì ke sa. N̄ gá n̄ gɔkpare Abusalomu gbese n̄ suo. ²² Ben Yoabu kùe kíne à mì pèenε, à à sáabu kpà à bẽ: Ma dii kí, mamɔma n zòbleri, má dɔ gbàa sa kẽ ma yã kànnε, zaake n ma yã mà. ²³ Ben Yoabu fée à gàa à Abusalomu gbese zaa Gesuru à sùo Yerusalemu. ²⁴ Ben kí bẽ: N̄ onε à gá v̄ee a zǐnda bε, wa wéε é ke siigɔro. Ben Abusalomu gàa à v̄ee a bε, aɔɔe wéε sikɔle kɔn kíoro.

²⁵ Gɔ maa kee kú Isarailinɔ té lán Abusalomu bàro. Wègɔ à maake yã oo maamaa. Sena zaa à kèsεa ai à gàa pé à mìdangura see kee kúaro. ²⁶ Egɔ a mì boo wè kɔn wèomε. È kea tìisi. Tó à bò, è yɔ kilooa, à tìisi ègɔ d̄e kiloo plaala. ²⁷ À négɔgbẽnɔ i gɔn aagɔ kɔn nénɔgbéo mèn do. Nénɔgbẽ pì tón Tama. Nɔ maaamε. ²⁸ Abusalomu kú Yerusalemu

ai wɛ̄ plaa wéesina kílɛ sai.

²⁹ Ben à Yoabu sìsi à gáare kí kiia, mɔde Yoabu e we à mò à kiiaro. Ben à èara à à sìsi dɔ, èe we à mòro. ³⁰ Ben à bè a zíkerinɔnɛ: À Yoabu buraa kè kú ma pó sae gwa, à nagãa mà. À gá à té sɔa. Ben Abusalomu zíkerinɔ gàa wà té sɔ Yoabu buraa pìa. ³¹ Ben Yoabu fée à gàa Abusalomu bɛ, à à là à bè: Bóyānzi n zíkerinɔ té sɔ ma buraaazi? ³² Ben Abusalomu wèala à bè: N gwa, ma gbɛ zìmma ma bɛ ñ mó mà n zĩ kía, le ñ à la bó bé à tò à ma gbèse zaa Gesuru à sùmaozi? Ma kuuna gwee sàmɛ de gura kèla! Má yezi mà kɔ e kɔn kío tia. Tó má taari ke vĩ, ëndɛ à ma de. ³³ Ben Yoabu gàa à yã pì ò kíne. Ben kí Abusalomu sìsi. Kè à mò, à kùenɛ à dàe a puua. Ben kí lé pèa.

15

Abusalomu bɔna Dauda kpɛɛ

¹ Beee gbɛra Abusalomu sɔgoro è a zíndane kɔn sɔnɔ kɔn gɔgbɛnɔ gɔn baplaa akuri kè aɔégɔ bàa lɛe à aenɔ. ² È fée kɔngɔ idɛ'ide àgɔ zena bɔilɛ sae. Tó gbɛ yã vĩ kɔn a gbɛdaaao èe gaaø kí kiia à kekenɛ, Abusalomu è adee sisi à benɛ: Wéte kpareen n bɔn? Tó à wèala à bè: Mamɔma n zɔblieri ma bɔ Isaraili borii kè guumɛ, ³ ben Abusalomu è benɛ: N yã nnamɛ, bensɔ à zé vĩ, mɔde kí gbɛkee kuu à swã kpá n yâziro. ⁴ Abusalomu è eara à be: Tó wà ma ke yâkpaekeri ū wa bùsun, gbɛ kè yã vĩ ke gbɛ kè èe gbɛ gbekaa yâkpaekɛkiia ní píngi eégaë mó ma kiia, mègæe à yã kekenɛ a zéa. ⁵ Tó gbɛ mò à kùe à aε, è ɔ bɔ à adee kū à lè péamɛ. ⁶ Len ègɔ kɛɛ le Isaraili kè

aõoe mó yákpaε kε kí kianõne ní píngi, ben aõ sw̄tà à kpa.

⁷ W̄t siigõo gbera à bë kíne: N̄ ma gba zé mà gá lù kë má sè Diine saa o zaa Ebl̄nu. ⁸ Mamõma n̄ zòbleri ma lù pì sènε gurõo kë má kú Gesuru, Siria bùsun ma bë: Tó Dii tò ma su Yerusalemu, m̄é saa oa Ebl̄numε. ⁹ Kí bène: N̄ gá n̄ su aafia! Ben à fée à gáa Ebl̄nu. ¹⁰ À gbẽn̄ zì Isaraili boriin̄ kiia píngi à bë: Tó a kuru'õ mà d̄, à be Abusalomu bé à kí blè Ebl̄nu. ¹¹ Gurõo kë èe fée Yerusalemu à gbẽn̄ sìsi gõon wàa do aõ gá zeare, ben aõ gáa kõn n̄sseo do, aõ yã pì asii d̄ro. ¹² Gurõo kë èe saa oo, à Gilo gb̄ Aitofeli, Dauda lédammari sìsi zaa à be wéten, ben lékpakõsõna Daudazi e kaara. Gb̄ kë aõ kú kõn Abusalomuon̄ pari kù wée kaara.

Dauda bàalεna

¹³ Baarukpari mò à bë Daudane: Isarailin̄ sw̄tà Abusalomu kpa. ¹⁴ Ben Dauda bë a iba kë aõ kúao Yerusalemunõne: À fée wà bàa lé. Tó wée kε lero, wé piti Abusalomunlo. Wà ke kpakpaa. Tó wée ke kpakpaaro, eé wa le kë, eé wa ásaru ke, eé wétedeen̄ dede kõn féeedaomε. ¹⁵ Kí ìbanõbène: Wa dii kí, yã kë n̄ zeo píngi, wamõwa n̄ zòblerin̄ wá yāanamε. ¹⁶ Ben kí dà zén. À bëdeen̄ bò wà tèzi ní píngi, móde à a nõ yìgisai mèn kurin̄ tò gwe aõgõ bée gwaa. ¹⁷ Kí dà zén le kõn a gbẽn̄. Kè aõ kà wéte kpeee, à lìe à zè. ¹⁸ Ben à ìbanõ píngi kõn a dogarin̄ kõn Gatadeens̄ gõon wàa aagõo kë aõ tézi zaa Gatano gète ní píngi.

¹⁹ Ben kí bë Gata gb̄ Itainε: Bóyānzi n̄é gaawaozi? N̄ εara n̄ tá ñgõ kú kõn kí dufuo, zaake

gbẽ zítõn n ū, n bɔ n bùsumme. ²⁰ N suna e gurɔplaa kero, ben ñ yezi ñgɔ likɔaa zɔɔwaoó? Má dɔ guu kè méé gaanlo. Ñ n gbẽnɔ kakɔa ñ tányo. Dii gbẽkε kɔn náane yão kenne. ²¹ Ben Itai wèàla à bë: Ma dii kí, kɔn Dii kuunao kɔn n kuunao, guu kè ñ kún píngi, mamɔma n zòbleri mègɔ kú gweme, gaan yoo kesɔ wèndi yoo. ²² Ben Dauda bène: Ñ dɔmε aε wà gá! Ben Gata gbẽ Itai èara à dà zén kɔn a gbẽnɔ kɔn a dane kè aɔɔ kúonɔ ñ píngi. ²³ Kè aɔɔe gẽe zéla ñ píngi, ben bùsudeenɔ wiii sìn. Kè kí bikù Kidironua, ben aɔ píngi aɔ gbáa zé sè.

²⁴ Zadɔki kú gwe dɔ kɔn Levinɔ ñ píngi. Aɔ Luda bà kuunañyo àkpati sena. Aɔɔ àkpati pì dìe Abiata saε ai gbẽnɔ bòe wéten wà yãa ñ píngi. ²⁵ Ben kí bë Zadɔkinε: Ñ Luda àkpati sé ñ gẽo wéte guu. Tó ma Dii ma pɔnnaa è, eé tó mà su mà wéé siàle kɔn à kúkio. ²⁶ Tó à bë ma yã e káaguro sɔ, ma yãa. À keme lán à kène maa nà. ²⁷ Ben kí èara à bë sa'ori Zadɔkinε: Wéegupu'erin n ūroo? Ñ èara ñ tá wéte guu aafia kɔn n né Aimazao kɔn Abiata né Yonatão. À tá kɔn a né gɔɔn plaaa pìno. ²⁸ Mègɔ zena swabikükiia sète ai mà baaru ma a kiia. ²⁹ Ben Zadɔki kɔn Abiatao Luda àkpati sè wà tào Yerusalemu, ben aɔ gɔ gwe. ³⁰ Dauda e Kùkpε sìsì kūu èe óó dɔɔ. À pɔ kù a mià, à kyatee kpanaro. Gbẽ kè aɔɔ kúonɔ pɔ kù ñ mià ñ píngi, aɔɔe óó dɔɔ wèè gaaao. ³¹ Kè wà bë Daudanε Aitofeli kú gbẽ kè zè kɔn Abusalomuonɔ té, ben Dauda adua kè à bë: Dii, ñ tó à lédamma gɔ dε faasaiyã ū.

³² Kè Dauda kà sìsì mìsɔntéa, guu kè dɔnzikεkii kún, Aki gbẽ Usai mò à dààle, à uta këna bensɔ

bùsu kú à mà. ³³ Dauda bène: Tó n gaamao, négõ dème asoo ûme. ³⁴ Tó n εara n ta wéten, ben ní bè Abusalomune à zòblerin n ū sõ, né Aitofeli lédamma gboromem. N benε à de zòblerin n ū yã, mōde tia n gõ à zòbleri ûme sa. ³⁵ Sa'orinɔ Zadɔki kõn Abiatao gõ kúnyo gwe. N yã kè ní mà kibee tɔkẽnne píngi. ³⁶ Añ né gõon plaaancó kúnyo gwe, Zadɔki né Aimaza kõn Abiata né Yonatão. Tó n yáke mà, ní né pínc zí añ mó wà omε. ³⁷ Ben Dauda gbénna Usai pì tà, à kà Yerusalemu gurco kè Abusalomu e gëe.

16

Dauda kõn Zibao kõn Simεio

¹ Kè Dauda vñ sisí mìdangurala féte, à è Mefibose begwari Ziba gáari yì zaakinone mèn plaa, èe mɔ̄ daale. Añ buredi seña mèn wàa do kõn geepi kàrao mèn bascoro kõn kákã kàrao mèn bascoro kõn geepiwéeo tùu do. ² Ben Dauda Ziba là à bë: Bó bë à tò n mɔ̄ kõn beeéo? Ziba wèala à bë: Kí, zaakinɔ ní n bedeenɔ pómε añ dia. Buredi kõn kàranc ní n gbénɔ póbleemε. Geepiwéé sõ, gbë kè añ kpàsa gbáa guunɔ íminame. ³ Kí à là à bë: N dii kè kè sai dio kú máme? Ziba wèala à bë: À gõ Yerusalemu, zaake èe daa Isarailinɔ a ká a dezi kpatan gbåamε. ⁴ Ben kí bène: Pó kè Mefibose vñ píngi gõ n pó ū. Ben Ziba bë: Máe kúe kè! Ma dii kí, ní tó màgõ n pønnaa e le.

⁵ Kè kí Dauda sò Bahurimuzi, à è gõgbë ke bò. À tón Simεi, Gera néme. Àmbe borí dɔnkɔ kõn Solu bedeenɔ. À bò wéte guu, èe Dauda kaa. ⁶ Èe kí Dauda kõn à gbénɔ gbågbåa kõn gbèo, baa kè à

zìkarinò kōn à dogarinò kú à oplaazi kōn à ozeεzio ní píngi. ⁷ Èe à sɔsɔ̄o èe bee: N gá! N gá! Gbēdéri! Pó pā! ⁸ Dii fia bònne Solu kè n kí blè à gbèn bëdeenò dëdëna yã yänzi. Dii n bɔ kpatan à n né Abusalomu kàn. Ásaru këmma sa, zaaké gbēderin n ū. ⁹ Ben Zeruya né Abisai bë kíne: Ma dii kí, à maa gbēe gè kè gɔ n sɔsɔ̄ro. N tó mà gá mà à mì zɔ. ¹⁰ Ben kí bë: Zeruya néñò, bó bé à wa kakɔaa? Tó Dii bé à òne à ma sɔsɔ̄, ben èe ma sɔsɔ̄, dé bé eé fɔ à à la à be, bóyänzi èe këe lezi? ¹¹ Ben Dauda ò Abisaine kōn a ìbanò ní píngi à bë: À gwa, ma zǐnda né'ina bé èe weteε à ma dε, ñendë weé Beyämi bori këki né o dɔɔ? À à tó gwe. Tó Dii bé à bène à ma sɔsɔ̄, à maamε. ¹² Wègɔ dɔro ke Dii é ma nawëakëna gwa à fia bomè kōn à maaao sɔsɔ̄ kè wèe këemè gbâa kè yänzi gweε. ¹³ Kè Dauda té zén kōn a gbëñò, Simeï té sìsì pànde gεεzi, èe à sɔsɔ̄ èe à gbâgbâa kōn gbèo èe bùsu fää. ¹⁴ Kè kí kōn a gbë kè aɔ̄o kúonò kà swaazi, aɔ̄ kpàsa, ben aɔ̄ kámma bò gwe.

Abusalomu kana Yerusalemu

¹⁵ Abusalomu kà Yerusalemu kōn Isarailinò ní píngi. Aitofeli kúo. ¹⁶ Ben Dauda gbënnna Usai, Aki gbë gâa à Abusalomu lè à bène: Luda n dɔ kōn aafiao Zaaki! Luda n dɔ kōn aafiao Zaaki! ¹⁷ Abusalomu à là à bë: Gbëkeε kè ní vĩ kōn n gbënnnaon gweɔ? À kè dia née gá kōn n gbënnnaoroo? ¹⁸ Usai wèàla à bë: Lenlo! Gbë kè Dii sè kōn gbë këkiinò pón ma ū. Ma ze kōn kína kè Isarailinò kà pìo. ¹⁹ Beee gbëra dɔ, dé bé à maa mà zò blenε, n baasiroo? Lán ma zò blè n denε nà, len mé blenne ε.

²⁰ Abusalomu bē Aitofeliε: À lē dawa. Bón wé kεε? ²¹ Ben Aitofeli wèala à bē: N gá ñ dae kōn n de nō yìgisai kē à n tó kē añœ bœe gwaanœ, le Isarailinœ e wà dō ñ píngi kē ñ tò n dee ye n kāziro, gbē kē añœ kúnyonœ gbāaa é kaara. ²² Ben wà bisakutaa dō Abusalomunε kpé musu, ben à gāa à dàe kōn a de nō pìnœ gwe Isarailinœ píngi wáa. ²³ Gurœ beeenoa lé kē Aitofeli è dańma de lán gbē kē yã gbèka Ludaayã bàme. Len Aitofeli lédamma de le Daudane kōn Abusalomuo ñ píngi.

17

Usai ڏndžkεna Abusalomunε

¹ Aitofeli bē Abusalomunε: Tó mámbee, mé zìkarinœ sé gōn bōrœ kuri awεεplaa mà péeńyo Daudazi gwāavīa. ² Mé léea gurœ kē à kpàsa à cō bùsa, mé à fu. À gbēnœ é bàa lé ñ píngi, mé à de ado, ³ mé sunne kōn gbē pìnœ ñ píngi. Gbē kē née wεtεe ñ à deε gaan gbē pìnœ suna ū ñ píngi. Tó à gá, gbē kpaaanœ é gō aafia ñ píngi. ⁴ Yã pì kē Abusalomunε nna kōn Isaraili gbēnsinœ ñ píngi. ⁵ Ben Abusalomu bē: Wà Aki gbē Usai sísi dō wà ma lán eé o nà se. ⁶ Kē Usai kà, Abusalomu bène: Lán Aitofeli ò nàn yè. Wà ke lán à ò nàn yó? Ke wàton ke lero. N è diame? ⁷ Usai wèala à bē: Lé kē Aitofeli dàawa gbàa kékii maaro. ⁸ N de dō kōn a gbēnœ. Zìkari maaanœn ñ ū, añœ pásí lán músu nédandee kē wà à nénœ sìa bàme. N de né zìkari gbāamε, eé we à i gu dōnkōn kōn a gbēnœoro. ⁹ Guu kē à kún tia, eégō utena gbèwεe guu ke gukea. Tó à gá à lèe wa gbēnœa káaku sō, gbē kē à à baaru mà é be, wà zì blè Abusalomu zìkpεenœamε. ¹⁰ Baa gōsagbāaa kē

wórgo vĩ lán músu bànc swé é kẽngume, zaake Isarailinco dɔ ní píngi kẽ n de né zìkari pásimé, bensõ gɔsagbääanco kúo. ¹¹ Beee yänzi lédamma yã kẽ má vĩn yè. N Isarailinco kakɔanzi ní píngi zaa Dani ai gana Beseba, aɔgɔ pari lán ísiale bùsu'áatẽ bà, n dɔníne aε zìllan. ¹² Wé à le guu kẽ à kún píngi, wé léea lán kpíi è kwé tɔctea nà. Ápi kɔn gbẽ kẽ aɔo kúonco ní píngi, aɔ gbẽke é bɔro. ¹³ Tó à gá à g̃e wéte ke guumé sɔ, Isaraili baade píngi é bà sé à gó gwe, aɔé wéte pì kaebɔnco gáe wà táo guzuren. Baa à gbẽ kaso ke, weé e gwe dɔro. ¹⁴ Ben Abusalomu kɔn Isarailinco bë ní píngi: Usai lédamma maa dε Aitofeli póla. Dii bé à zèo à Aitofeli lédamma maaa pì gborø, le à e à Abusalomu ásaru kε yänzi.

¹⁵ Ben Usai ò sa'ori Zadokine kɔn sa'ori Abiatao à bë: Aitofeli lé dà Abusalomua kɔn Isaraili gbẽnsinco à bë à kε lán kẽ bà, ben ma lé dàmma ma bë aɔ kε lán kẽ bà. ¹⁶ À gbẽnco zí kpakpaa aɔ gá wà o Daudane àton i swabikükiiaro, à bikü kpakpaa, le wàton àpi kɔn gbẽ kẽ aɔo kúonco dúgu zɔro yänzi. ¹⁷ Yonatā kɔn Aimazao kú Enlogeli, zaake aɔé fɔ wà bɔ gupuraaa Yerusalemuro. Ben nɔkpare zíkeri ke gáa à òníne aɔ gá baaru pì kpá kí Daudane. ¹⁸ Bensõ gɔkpare ke ní é, ben à gáa à ò Abusalomuné. Gɔn plaaa pìnco dà zén gɔo aɔ gáa gbẽke bε Bahurimu. Lògo kú uan gwe, ben aɔ g̃en. ¹⁹ Ben bεdee pì naɔ lògo pì ní kpààle à pówee fâea, gbẽkee à yã dɔro. ²⁰ Kε Abusalomu gbẽnco mò nɔgbẽ pì bε aɔ bë: Aimaza kɔn Yonatão kú mámé? À wénila à bë: Aɔ bikü swa'ɔnæa. Aɔ ní wéte, aɔjø ní ero, ben aɔ èara wà tå Yerusalemu. ²¹ Kε aɔ tà, ben gɔn plaaa pìnco bòe lògo pì guu, aɔ gáa

wà bè kí Daudane: Ñ bikū swaaa kpakpaa, zaake Aitofeli n kpakpa kōn à zaaaomé. ²² Dauda dà zén kōn gbē kè añō kúonó ní píngi, añ bikù Yodaa. Kè guu dò, añ gbēkee e gōro, añ bikù ní píngi. ²³ Kè Aitofeli è wèè zǐi ke a lédammaaro, à fèe à gáari yì a zaakiné à tà a be wéte. À a be póno nàkõa, ben à a zǐnda lògo à gá, ben wà à vñi a de mirawéen.

²⁴ Dauda gáa Manaimu, ben Abusalomu bikù Yodaa kōn Isarailinó ní píngi. ²⁵ Abusalomu Amasa dìe zìlkpeenó gbēnsi ū Yoabu gëe ū. Amasa né Sumaila bori Yeta néme. À dan Naasa né Abigaili ū, Yoabu da Zeruya dääromé. ²⁶ Isarailinó kōn Abusalomuo bùra kàe Giliada bùsun.

²⁷ Kè Dauda kà Manaimu, Naasa né Sobi, Raba wéte kè kú Amóninó bùsun gbē mì kōn Lodeba gbē Amielí né Makio kōn Rogelimu kè kú Giliada bùsun gbē Bazilaio. ²⁸ Añ mì kōn daebónó kōn taanó kōn oroonó kōn éseo kōn nagáao kōn wísitio kōn pówéé kpatanao kōn bláo kōn dò pónó ²⁹ kōn zóo kōn zwifáanio kōn sã nòbóo kōn gásio, añō kpà Daudaa kōn gbē kè añō kúonó añ ble, zaake añ bë: Nõa kōn ímioo gbē pínó dè gbáan, añ kpásame.

18

Abusalomu gaa

¹ Dauda gbē kè añō kúonó kákõa, ben à gbēnsinó dìedie gōn bɔrɔ doodoonóne kōn gōn basoscooroonó. ² Ben à a zìkari pínó kpàatete gáli aagj. À gáli doo nà Zeruya né Yoabune a ɔzí, à doo sɔ Yoabu dääro Abisai ɔzí, à doo sɔ Gata gbē Itai ɔzí. Ben kí bë a zìkarinóne: Mámbe mé

dɔare aε. ³ Ben gbɛnɔ bɛ: Nton góro. Tó wa gá wa bàa lè, aɔé wa yá daro. Baa tó wa gbɛ kpadoonɔ gága, aɔé wa yá daro. Mmɔn aɔœ n gwaa dε gɔɔn bɔrɔ kurinɔla. N dɔnawale wéte guu bé à maa. ⁴ Ben kí bène: Lán à kèare maa nàn mé ke. Kí gáa à zè bñile saε, ben zìkarinɔ bɔε gáli kɔn gálio gɔɔn basɔɔroonɔ kɔn gɔɔn bɔrɔ doodoonɔ. ⁵ Ben kí yá dìe Yoabune kɔn Abisaio kɔn Itaio à bɛ: À ke gɔkpare Abusalomunε busεbusε ma yánzi. Zìkarinɔ yá kè kí dìe gbɛnsinɔne Abusalomu yá musu mà n píngi. ⁶ Zìkpεenɔ bɔε wà gáa lákpεn, le wà zì ká kɔn Isarailinɔ, ben aɔ sìkɔn Eflaimu dàkon. ⁷ Dauda zìkpεenɔ zì blè Isarailinɔ. Gbɛ kè aɔ gága zì beeeeancɔ pari, gɔɔn bɔrɔ barome. ⁸ Zì pì dà bùsu pila píngi, ben zì beeee sètε gbɛnɔ blè pari dε fɛedaala.

⁹ Kè Abusalomu kpàkɔa kɔn Dauda gbɛnɔ, à dina bāagāsɔ kpεε. Ben bāagāsɔ pì gáa gbíi lí ìsi gánnɔ gbáru, ben à waa kpà lígān gíngin, ben à sɔ pì gɛ zéla, à gɔ logona lígān gwe. ¹⁰ Kè gbɛke à è, à gáa à bɛ Yoabune: Ma Abusalomu è kpana lígān. ¹¹ Ben Yoabu bɛ gbɛ kè baaru pì kpànenε: Bóɔ? N à è? Bóyānzin néε à lé n nèziroo? Le yá ma n gba kondogi ɔɔ mèn kuri kɔn zìka'asaa. ¹² Ben gbɛ pì wè Yoabula à bɛ: Baa tó wà kondogi ɔɔ wàa sɔɔroo yɔ wà kà ma ɔɔn, mé fɔ mà ɔ pá kína né pìlaro, zaakε kí yá dìenñe kɔn Abisaio kɔn Itaio wa swá mà, à bɛ wà ke gɔkpare Abusalomunε busεbusε. ¹³ Tó ma à dè, le ma ásaru kè ma zìndanemε. À kee utena kínanero, mmɔn sɔ né zémaoro. ¹⁴ Yoabu bɛ: Mé zε mà n dã dɔro. Ben à sári sɔntε sè mèn aagɔ, à gáa à

Abusalomu z̄ō a sw̄ēn gur̄ō k̄e à kpana lígān b̄ēe.

¹⁵ Ben Yoabu z̄ikap̄ōnōseri ḡōn kurin̄ō ligazi ā à d̄e.

¹⁶ Ben Yoabu kuru p̄e à a z̄ikarino mil̄e blè, ben ā kámma b̄ò k̄ōn p̄eena Isarailinozio. ¹⁷ Ā Abusalomu ḡe s̄e āō zù w̄e b̄ita guu lákp̄en gwe, ben ā gb̄e kàk̄aa, à ḡō gb̄edidik̄ana b̄ita ū. Isarailino s̄ō bàa l̄e, baade t̄a a b̄e.

¹⁸ Gur̄ō k̄e Abusalomu kuu, à gb̄e p̄e e a z̄indane Kína guzuren, zaak̄e à b̄e á négōgb̄e v̄iro, ben á yezi a t̄o garo. À a z̄inda t̄o kp̄a gb̄e k̄e à p̄e p̄ine, ben w̄e gwe sísi Abusalomu Dongup̄o ai k̄ōn a gb̄aao.

Dauda Abusalomu ga baarumana

¹⁹ Zad̄ki né Aimaza b̄e: N̄ t̄ó mà bàa lé mà gá baaru kpá kíne, lán Dii yā nnaa kpàa nà à à b̄ò a ib̄een̄ō oz̄i. ²⁰ Ben Yoabu b̄ene: Né e n̄ baaru kpá gb̄aaro, sé gur̄o p̄ande z̄i. Gb̄aa p̄o k̄ekiin né kpáro, k̄e kína né ḡà yānzi. ²¹ Ben Yoabu b̄e Etiopia boriiñe: N̄ gá n̄ yā k̄e n̄ è o kíne. Ben Etiopia borii p̄i kùe Yoabun̄e à f̄ee k̄ōn bào. ²² Zad̄ki né Aimaza èara à b̄e Yoabun̄e: Baa à f̄ō à k̄e dia, n̄ t̄ó mà bàa lé màgō té Etiopia borii p̄i kp̄ee. Ben Yoabu b̄ene: Né, bóyānzin n̄ yezi n̄ gázi? Baaru p̄i égō àre ke v̄innero.

²³ Ben Aimaza b̄e: Baa à f̄ō à k̄e dia, má yezi mà gáme. Ben Yoabu b̄ene: N̄ gá! Ben à bàa l̄e à ḡaa à b̄òe swaa sae zéo, à Etiopia borii p̄i k̄e.

²⁴ Dauda v̄eena w̄ete b̄ile gb̄a mèn plaaan̄o dagura. Gud̄kpari d̄idi b̄ilia ai ḡānu p̄i musu. K̄e à w̄e zù, à gb̄eke è à té k̄ōn bào. ²⁵ À lé zù kízi à òne. Ben kí b̄e: Lán à té ado nà, èe m̄o k̄ōn baaru nnaaome. K̄e èe m̄o, à kà k̄i. ²⁶ Ben gud̄kpari

pì gbẽ pānde è dɔ, èe bāa léε. À lé zù zédañparizi à bè: Gbẽ pāndee té à kpεε kāa kōn bāo, èe mɔɔ dɔ. Ben kí bè: Èe mɔɔ kōn baaru nnaaomε se dɔ. ²⁷ Ben gudākpari pì bè: Má è gbẽ káaku bāaleña dε lán Zadoki né Aimaza bāaleña bā. Ben kí bè: Gbẽ maaamε, baaru nnaan èe mɔɔ. ²⁸ Aimaza lé zù kízi à bè: Aafia kuu! Ben à kùe kíne à mì pεε tɔɔtea à bè: Wà Dii n Luda sáabu kpá, à gbẽ kε aɔ kùse bìimmaano nànnε n ɔzī, ma dii kí. ²⁹ Ben kí à là à bè: Gõkparε Abusalomu kú aafiaoó? Aimaza wèala à bè: Kε Yoabu e n zòbleri zíi kōn mamɔma n zòblerio, má mà zɔka fée maamaa, mode má dɔ tó bó bé à sùro. ³⁰ Kí bè: N ze kpado kε gĩa. Ben à zè gwe.

³¹ Kε Etiopia borii sù, à bè: Ma dii kí, ma mɔnnε kōn baaru nnaaomε. Dii yã nnaa kpàmma gbàa, à n bɔ gbẽ kε aɔ bɔ n kpεenɔ ɔzī. ³² Ben kí à là à bè: Gõkparε Abusalomu kú aafiaoó? Etiopia borii pì wèala à bè: Ma dii kí, Luda tó n ibεenɔ kōn gbẽ kε aɔ fée wèe ū daammaano gõ lán gõkparε pì bā. ³³ Swè kε kín, à didi à gɛ kpé kε kú gānu pì musu, ben à ɔw dɔ gwe. Gurɔɔ kε èe didii gwe à bè: O'o ma né Abusalomu! Ma né Abusalomu! Ma gana n gẽε ū sào yã! Abusalomu ma né! Ma né!

19

Yoabu kpakēna Daudazi

¹ Wà bè Yoabune: Kí e ó dɔ, èe sósobi kεe Abusalomu yã musu. ² Zí beeeeza zìkarinɔ zìblena pɔnnaa lì sósobikena ū, zaake aɔɔ mà wà bè, kí nòse yàka a né yã musu. ³ Zí beeeeza zìkarinɔ gɛ wéten sòɔsɔɔ lán gbẽ kε aɔ bāa lè zìlan, wí n kũnɔ bā. ⁴ Kí

pó kù a wéela, èe sósobi óó dōo èe bee: O'o ma né Abusalomu! Abusalomu ma né! Ma né!

⁵ Ben Yoabu gáa à kí lè kpén à bë: N wí dà n gbénɔa gbàa. Añ n bɔ gbàa kɔn n négɔgbénɔ kɔn n nénogbénɔ kɔn n nañno kɔn n nɔ yìgisainɔ. ⁶ N zangurinɔn n yeńzi, ben n̄ za n yenzideenɔn. N òdɔawe gbàa, kè wamɔwa n zìlkpe gbénsinɔ kɔn wa gbénɔ wée kánne póke ūro. Má dɔ sa, tó Abusalomu kuu gbàa, ben wapinɔ wa gaga wa píngi, beee bé eé kenne nna. ⁷ N fée n̄ bɔ sa. N gá n̄ yã nnaa o n gbénɔne. Má sìnne kɔn Diio, tó néé góro, añ gbéke é inyo kè gwāavñaro. Beee é kenne zaa dë yã zaaa kè à n le zaa n òwazikégurɔ ai mɔna gbàala. ⁸ Ben kí fée à gáa à vée bñilea. Kè wà ò gbénɔne kí vēena gānulea, ben añ mò wà zè à ae n̄ píngi.

Dauda gbéséna

Isarailinɔ bàa lè, baade tà a be. ⁹ Isarailili borinɔ té píngi gbénɔ e lèokpakɔa kee wà bë: Kí wa si wa ibeénɔa à wa bɔ Filisitininɔ òzí, ben à bàa lè à bò wa bùsun Abusalomu yänzi. ¹⁰ Wa Abusalomu kpà kpatan, ben à gá zìlan. Bón ée dāa kɔn kína gbésenao dōo?

¹¹ Kí Dauda gbénɔ zì sa'ori Zadòkia kɔn sa'ori Abiatao à bë: Yã kè Isarailinɔ e oo píngi gè ma swān zaa ma kúkiia kè. À yã kékii gbeka Yuda gbénsinɔa à be: Bóyänzi a gɔ kpëe kɔn ma gbésenaozi? ¹² Ma gbénɔ, pó dɔnkɔnɔn wa ū, wa aru dɔnkɔmè. À kè dia a gì kè kɔn ma gbésenao? ¹³ N̄ o Amasane pó dɔnkɔnɔn wa ū, wa aru dɔnkɔmè. Tó mée tó à gɔ ma zìlkpeenɔ gbénsi ū Yoabu gbèn zaa gbàaro, Luda yã

kemē pāsīpāsī. ¹⁴ À yā Yudanō swè blè, añ lē kē do, ben añ lēkpāsā kēnē wà bē: Ñ su kōn n gbēnō n píngi.

¹⁵ Kí e suu, à kà Yodazi, ben Yudanō gāa daàlē zaa Giligala, le wà bikū swaa pìa. ¹⁶ Gera né Simei, Beyāmi borii kē kú Bahurimu wà à gá da kí Daudale kōn Yudanō. ¹⁷ Beyāmi boriinō kúo gōn wàa sōro. Solu begwari Ziba gāa dō kōn a négōgbē gōn gēroonō kōn a zīkeri gōn baroonō. Añ wà wà kà Yoda léa kí ã, ¹⁸ le wà e wà bikū kōn kibedeeno, añ yā kē eé ke kíne nnāa ke yānzi. Ben Gera né Simei dàe kí ae ai àgō gá bikū Yodaa. ¹⁹ À bēne: Ma dii, ñton ma taari yā daro. Yā zaaa kē mamōma n zōbleri má kēnnē gurō kē n bō Yerusalēmu tón dōnguro. Ma dii kí, ñtongō yā pì kūna n swè guuro. ²⁰ Mamōma n zōbleri, má dō kē ma durun kē. Yusufu boriinō té píngi, mámbe ma dōnē ae ma mō danlē gbāa ma dii kí. ²¹ Ben Zeruya né Abisai bē: Simei láari bò kí kē Dii kàn. Èe ká wà à dēroo? ²² Ben Dauda bē: Zeruya néno, bón wa vī kōo? Á yezi à zé zōmē gbāan yó? Wé gbēke de Isarailino bùsun gbāaro, zaake má dō gbāa kē mámbe Isarailino kína ū. ²³ Ben kí bē Simeine: Né garo. Ben kí la dàne.

²⁴ Solu dio Mefibose gāa da kíle. Zaa gurō kē kí bò wéte ai gurō kē à sù aafia, Mefibose e a gbá pípiro, èe a yīkā zōzōro, èe a pónō pípiro. ²⁵ Kē à bò Yerusalēmu à mò à dà kíle, ben kí à là à bē: Mefibose, à kē dia née gámaoroo? ²⁶ À wèàla à bē: Ma dii kí, ma zīkeri bé à ɔndō kēmazi. Má òne à gāari yimē ma zaakinē mà dia mà gányo, zaake eren ma ū. ²⁷ Ma dii kí, ben à gāa à mamōma n zōbleri yàka n kiia. Ma dii kí n dē lán Luda malaika

bàme. Ñ ke lán à kènné maa nà. ²⁸ Ma dii kí, à dë yã n ma de bëdeenɔ dède ñ píngi, ben n mamɔma n zòbleri baka kàkɔa kɔn n gbẽ kè aɔè pó ble ledoonɔ. Má zé vĩ mà kúe ke kènné dɔro. ²⁹ Ben kí bène: Yã kpareen né o dɔɔ? Má dìe kè mpi kɔn Zibao, à tɔtɔtɛ kpaatɛkɔnɛmɛ. ³⁰ Ben Mefibose bè kínɛ: Ma dii kí, zaake n su bë aafia, ñ tó à sé píngi.

³¹ Giliada bùsu gbẽ Bazilai bò Rogelimu à gáa zé kínɛ ai Yoda baa kāa kpa. ³² Bazilai zi kǔ maamaa, à kà wẽ basiigɔ. À kí yàari kè gurɔɔ kè à kú Manaimu, zaake auzikide bítamɛ. ³³ Ben kí bène: Ñ bikūmao, mé n gwa ma bë zaa Yerusalemu. ³⁴ Bazilai wèàla à bë: Wẽ ügba bé à gɔmɛ anduna guu kè mà tányo Yerusalemu? ³⁵ Ma ka wẽ basiigɔ kò. Má pó maa kɔn à zaaao dɔkɔzi dɔɔ? Mamɔma n zòbleri mé fɔ mà pòblena ke pòmina nnaa ma dɔɔ? Mé gɔgbẽ ke nɔgbẽ lèsirinɔ kòto ma dɔɔ? Ma dii kí, ñ tó mà asoo lagonné. ³⁶ Mamɔma n zòbleri wé Yoda bikū ledo, mà zenné kíikñi gwe. À kè dia ñ yezi ñ fia bomɛ lëe? ³⁷ Mamɔma n zòbleri, ñ tó mà èara mà tá ma bë wéte, le gaa tón ma sé màgɔ zà kɔn ma de kɔn ma da miraoro. Ñ ma né n zòbleri Kimamu gwa kè. Ma dii kí, ñ tó à bikūnyo. Ñ kene lán à kènné maa nà. ³⁸ Ben kí bë: Kimamu é bikūmao. Mé yã kè à kènné maaa kene, yã kè ñ gbékama sɔ píngi mé kenne.

³⁹ Baade píngi bikù Yodaa, ben kí bikù. Kí lé pè Bazilaia à sa maaa òne, ben Bazilai èara à tà a bë. ⁴⁰ Kè kí bikù à gáa Giligala, Kimamu bikùo.

Yuda zìkarinɔ ñ píngi kɔn Isaraili zìkari kpadoonɔ kí bikù. ⁴¹ Ben Isaraili borí píngi mó

wà kí lè aጀ bène: À kè dia wa gbẽ Yudanጀ bikǔao kpái, mmɔn kጀn n bedeenጀ kጀn n gbẽnጀ píngii? ⁴² Ben Yudanጀ wènla wà bè: Kè kí dጀ wa danጀ ū yānzime. Bóyānzi yā beeē kēare zaazi? Wée kí kūsāe blero, wée à pጀke sí wa pጀ ūro. ⁴³ Ben Isarailinጀ bè Yudanጀne: Zaake wa bori leo kurimጀ, wa baka kú kጀn kí Daudao dጀ a pጀla. Bóyānzi a wa diጀ futazi lεe? Wámbe wa kí gbesena yā ò kákuroo? Mጀde Yudanጀ wena pāsī dጀ Isarailinጀ pጀla.

20

Seba bɔna Dauda kpεε

¹ Gaabude ke bé à kú gwe, à tón Seba, Bikiri né, Beyāmi boriiṁe. Ben à kuru pè à bè:
 Wa baka kakɔana kጀn Daudaoro,
 wa bà kú kጀn Yesé néoro,
 a Isarailinጀ, a baade tá a bε.

² Ben Isarailinጀ kጀ Daudaa n̄ píngi aጀ gἀà wà nà Bikiri né Sebaa, mጀde Yudanጀ zè kጀn n̄ kío bɔna zaa Yodazi ai Yerusalemu. ³ Kè Dauda sù a bε Yerusalemu, à a n̄ ylgisai gɔɔn kuri kè à tò aጀe bεe gwaanጀ sè à n̄ ká kpén wàgɔ n̄ dākpaa. Dauda n̄ gwá, mጀde èe daeñyo dɔro. Wà n̄ kákà kpén gyaanጀn̄ үme ai aጀ gἀà wà gἀgao.

⁴ Ben kí bε Amasane: N̄ Yuda zìkpεenጀ sisi aጀ kakɔamazi gurɔ aagɔɔ dagura. Mmɔn sጀ, négɔ kú kème. ⁵ Amasa gἀà à Yudanጀ sisi, mጀde à gi kè dጀ gurɔ kè kí dìenela. ⁶ Ben Dauda bè Abisaine: Bikiri né Seba é ĩa dawa tia dጀ ĩaa kè Abusalomu dàawaala. N̄ ma gbẽnጀ sεe à pεezi, le àton sí wéte bǐideen à piti wa ɔzirɔ yānzi. ⁷ Ben Yoabu gbẽnጀ kጀn kí dākparinጀ kጀn zìkarinጀ n̄ píngi wà bጀe Yerusalemu wà pጀe Bikiri né Sebazi.

⁸ Gurco kè aɔɔ kú gbè gbèntē kè kú Gibiɔ̄ saε, ben Amasa mò dańle. Yoabu zìka'uta dana, à fēe dɔna à pii. Kè à sɔ̄ Amasazi, à fēe pì wòto a kpéen ⁹ à bène: Ma gbē, n̄ aafiaó? Ben à Amasa kù a létankaa kɔ̄n a ɔ̄ plaaaao lán à yezi à lé péa bà. ¹⁰ Amasa e fēe kè kú Yoabu ɔ̄n tàasi káro, ben Yoabu à z̄o a gbeεen, à nɔaenɔ bòe à kàe tɔɔte. Yoabu e gà à z̄o ḡen plaa dɔro, zaake à gà kò. Ben Yoabu kɔ̄n a dāaro Abisaio pèe Bikiri né Sebazi.

¹¹ Yoabu ìbanɔ̄ doke ḡò z̄ena Amasala à bë: Gbē kè zè kɔ̄n Yoabuo kɔ̄n Daudao, à dɔ̄ Yoabuzi. ¹² Aru daa Amasa ḡela zédaan, ben zìkari kè aɔɔe mɔɔnɔ̄ zè aɔɔe gwaa n̄ píngi. Kè Yoabu ìba pì è gbē kè aɔɔe mɔɔ gweenɔ̄ n̄ píngi wà zè wèe gwaa, ben à Amasa ḡè ḡae à guò zén à dìe sén, ben à uta kùàla. ¹³ Kè à ḡae à guò zén le, baade píngi bò à tè Yoabuzi, ben aɔ̄ Bikiri né Seba gbèse.

¹⁴ Seba lili ò Isaraili boriinɔ̄ bùsun píngi ai Abeli Bètemaka, ben Beri boriinɔ̄ mò wà kàkɔ̄a wà tèzi gwe. ¹⁵ Yoabunɔ̄ mò wà lìgazi zaa Abeli Bètemaka. Wà bùsu kàekae wéte bii saε, ben aɔɔe wetee wà bii pì gborø. ¹⁶ Ben nɔgbē ɔ̄ndɔde ke lé zù zaa wéte guu à bë: À swā kpá! À swā kpá! N̄ o Yoabune à mó kè, mà yā onε. ¹⁷ Kè Yoabu sɔ̄ nɔgbē pìzi, ben à à là à bë: M̄be Yoabu ū? À wèàla à bë: Mámbee! Ben à bène: N̄ swā kpá mamɔ̄ma n zòbleri yāzi. À bë: Ma swā kpà. ¹⁸ Ben nɔgbē pì bë: Wè be yā, n̄ yā gbeka Abelideenɔ̄, yā e à mì dε. ¹⁹ Wá kuu yākete sai Isaraili gbē náanedeenɔ̄ ū, ben néé wetee n̄ Isaraili wéte tɔdee kè kaateó? Bóyānzi n̄ yezi n̄ Dii wéte dezi? ²⁰ Yoabu wèàla à bë: Agya! Lenlo! Má yezi mà a

dedero. Má yezi mà a wéte kaatero. ²¹ Lenlo! Gbẽ kẽ wè sísi Bikiri né Seba, Eflaimu boriinó bùsu sísíde gbẽ bé à fée kí Daudazi. À gbẽ mèn doo pì kpáma, mé go a wétela. Ben nɔgbẽ pì bène: Ñ ma! Weé à mì zunne zaa bii muusu.

²² Nɔgbẽ pì gàa à a gbénó lè kõn a ɔndõkeyão, ben wà Bikiri né Seba mì zò wà zù Yoabuné. Yoabu kuru pè, ben wà fãakõ, wà wéte pì tò gwe. Baade tà a bε, ben Yoabu pì tà kí kiia Yerusalemu.

Dauda ibanɔ

²³ Yoabun Isaraili zìkpeenó píngi gbénsi ü. Yoyada né Benayan dogarinó gbénsi ü. ²⁴ Adoniramú bé zònó gbénsi ü. Ailudi né Yosafatan baarukpari ü. ²⁵ Sevan takadakéri ü. Zadoki kõn Abiataon sa'orikinó ü. ²⁶ Yairi gbẽ Iran Dauda kpàasi ü.

21

Geebona Gibiɔdeenɔne

¹ Dekaa kuu Dauda gurooa, à gí kẽ ai wè aagõ. Dauda Dii wéé wète, ben Dii bë: Solu yānzime. Gbédeyá wì à bε musu, kẽ à Gibiɔdeenɔ dèdε yānzi. ² Ben kí Gibiɔdeenɔ sisi, à yā òníne. Gibiɔdeenɔ dε Isarailinó üro, Amɔri borii kẽ gɔñome. Isarailinó la dàíne yā wà bë weé n̄ dedero, ben Solu wète à n̄ laata kpá a aïakena Isarailinoné kõn Yudanõ yānzi. ³ Ben Dauda Gibiɔdeenɔ là à bë: Bón á yezi mà kearee? Mé agbaa kpáare diame, le à e à Dii gbénó sáabu kpáa? ⁴ Aɔ wèàla wà bë: Wá zé vĩ wà kondogi ke vura gbeka Solua ke a bεdeeanaõro, bensõ wá zé vĩ wà Isaraili gbéke dero. Ben Dauda n̄ lá à bë: Ée bee diame? Bón mé kearee? ⁵ Aɔ wèàla wà bë: Gbẽ kẽ à wa dεdε à lé kpákɔswazi à wa yāa

le à e à wa borii bɔ Isarailinɔ guu yānzi, ⁶ tó wà à bori gōgbē mèn swεεplaaanɔ kpáwa, wé n̄ logo lía Dii aε Gibeα, kí Solu k̄e Dii kà p̄i be wéten. Ben kí b̄e: Mé n̄ kpáawa. ⁷ Kí e Yonatā n̄ Mεfibose, Solu dio kpá́m̄maro, lé k̄e aɔɔ k̄e Diia ledo kɔn Yonatāo yānzi. ⁸ À n̄égōgbē gōn plaaa k̄e Aya n̄én̄gbē Rizipa i kɔn Soluo s̄e. Aɔ t̄n̄ ȳe: Aamɔni kɔn Mεfiboseo. À n̄égōgbē gōn sɔɔroo k̄e Solu n̄én̄gbē Meraba i kɔn Meɔla gbē Bazilai n̄ Adielionɔ s̄e d̄. ⁹ À n̄ ná Gibiɔdeenɔne n̄ ɔz̄i, ben aɔ n̄ logo lía s̄l̄s̄i musu Dii aε. Gōn swεεplaaa p̄inɔ ḡà ledom̄, wà n̄ d̄ed̄e p̄ó dūfu kekegur̄.

¹⁰ Aya n̄ Rizipa p̄osia utanɔ s̄e à kpàε a z̄indanε gbèa gwe. Zaa p̄ó dūfu kekegur̄ ai lou ḡà à ḡe p̄inɔ gb̄e, èḡo gii bãanɔne aɔ z̄om̄ma fãant̄, èḡo gii s̄ete nòbɔnɔne aɔ s̄ñzi gwā. ¹¹ Wà yā k̄e Solu n̄ yìgisai p̄i k̄e ò Daudane, ¹² ben à ḡà à Solu kɔn à n̄ Yonatāo wáno s̄ee Yabesi Giliadadeenɔ kiaia. À m̄ò à lè wà n̄ ḡenɔ s̄ee kpái Betesā gâale, guu k̄e Filisitininɔ n̄ logo b̄lia Solu d̄ena Giliboa gb̄era. ¹³ Dauda tò wà n̄ ḡewa p̄inɔ s̄ee wà tào, wà kàkɔa kɔn gb̄e k̄e wà n̄ logo p̄inɔ ḡewanɔ, ¹⁴ ben wà v̄i Solu de Kisi miran Zela, Beyāmi boriinɔ bùsun. Wà yā k̄e kína d̄le k̄e píngi, ben Luda adua k̄e wà k̄e Isarailinɔ bùsu yā musu s̄ínyo.

Gb̄e gb̄aagb̄aanɔ d̄ed̄ena

¹⁵ Filisitininɔ èara wà z̄i kà kɔn Isarailinɔ d̄. Dauda kɔn a gb̄enɔ ḡà wà z̄i kànyo. K̄e Dauda gb̄aaa yâa, ¹⁶ ben gb̄e gb̄aanɔ bori Isibi Benɔbu b̄e é Dauda d̄em̄e. À m̄ògot̄ sári t̄isi d̄e kiloo aagj̄ola, à f̄eεda dufu logona. ¹⁷ Ben Zeruya n̄ Abisai d̄àl̄e

à Filisitini pì dè. Ben Dauda gbẽnɔ la dànɛ wà bè: Né gáwao zìlan doro, lɛ wa Isarailinɔ fitia tón garo yãnzi.

18 Beee gb̄era aɔ̄e zì kaa kɔ̄n Filisitininɔ Gobu, ben Usa gb̄ Sibekai gb̄ gb̄aa borii kè wè sisi Safa dè. **19** Zì èara à fée kɔ̄n Filisitininɔ Gobu dɔ̄, ben Betelemu gb̄ Yairi né Elana Gata gb̄ Gɔlaya dãaro Lami dè. Lami sári pá d̄e lán bisatãri àsa lí bàmɛ. **20** Kè aɔ̄e zì kaañyo Gata dɔ̄, gb̄ bíta kee kú gwe, à ɔnɛnɔ kɔ̄n à gbánɛnɔ mèn sweedodomɛ, à kè píngi baaaasɔ̄ro dosai. Gb̄ gb̄anɔ̄ boriime dɔ̄. **21** À kùsɛ bìi Isarailinɔa, ben Dauda v̄li Simea né Yonatã à dè. **22** Gɔ̄n siigɔ̄ p̄inɔ̄ né Gata gb̄ gb̄anɔ̄ boriinɔ̄mɛ. Dauda kɔ̄n a gb̄enɔ̄ bé wà n̄ d̄ede.

22

Dauda Dii sáabukpana a zìblena ya musu (Saa 18)

1 Kè Dii kí Dauda bò Solu kɔ̄n à ibɛɛ kpaaanɔ̄ ozĩ, à lè dà kɔ̄n Dii t̄o **2** à bè:
Diin ma gb̄esi kɔ̄n ma zɛki gb̄aaao ū,
ma mìsirime.

3 Ma Ludan ma gb̄esi ū, mɛɛ nazi.
Àmbe ma sengbang ū
ma mìsiri gb̄aa kɔ̄n ma gulez̄o,
ma uteki kɔ̄n ma bɔ̄kiio,
è ma sí gb̄ p̄asĩnɔ̄a.

4 Dii kà wà à sáabu kpá.
Mɛɛ à sisi, è ma bɔ̄ ma ibɛɛnɔ̄ ozĩ.

5 Góro'ite vlɛɛmao,
Ísɔ̄ kè è n̄ kaate e ma blee.

⁶ Mira bàñø lìgamazi,
gaa takutεε kpàkpame ma aε.

⁷ Kè má kú nawēa guu lε, ma Dii sìsi,
ma wii pè ma Ludazi,
ben à ma kòto mà zaa a bε,
ma wiii kà à kiia, à gɛ à swān.

⁸ Tɔɔtε lùgaluga à nìgānígā,
kpiiinø dègedege ai n̄ kāsāan.

Añ lùgaluga kè à pɔ fè yānzi.

⁹ Tésukpε bò à yīzī,
té kè è n̄ kpata bò à lén,
à yōnɔɔ e té kεε à aε.

¹⁰ À musu wɛ à pìta,
lou sìsi à gbá gízī.

¹¹ Èe vĩaa dina kεruba kpεε,
èe yàa paa īala.

¹² À gusiaa dà a zǐndala,
ludambε sia kǔ à kúkiila.

¹³ Zaa à gakui tékεna guu
lou e pii pāsīpāsī.

¹⁴ Dii pàta zaa musu,
Luda Musude kòto dɔ lapatana ū.

¹⁵ À kà fà ma ibεenøa à n̄ fāakša,
à tò lou pìm̄ma à pèm̄ma.

¹⁶ Kè Dii pàtam̄ma,
kè à pó bò a yīzī,
ísia tɔɔtε bò gupuraaa,
anduna kāsāa ḡ kaεna pɔtε.

¹⁷ À o bò zaa musu à ma kǔ,
à ma bɔ swadaa guu.

18 À ma si ma ibee gbāaa ɔzī
kōn ma zanguri kē aō gbāaa dēmalaano.

19 Aō lèema ma mónzikegurō,
móde Dii zèmao.

20 À ma bō à ma gba mèporokii,
à ma mì sì, kē à yemazi yānzi.

21 Dii yā kēmē ma nòsé maa lén,
à fia bòmē ma gbāsīsaikē lén.

22 Zaake má Luda yādienanō kūna,
méé à zaaa ke ma a Luda tònlo.

23 À dokayānō ègō dōome ae píngi,
méé kpēe li yā kē à dìenōnero.

24 Má kuuna taari vī Diinero,
má a zīnda kūna durun sai.

25 Dii fia bòmē ma nòsé maa lén,
zaake à è má kuu gbāsī sai.

26 Náanēdeen n ū náanēdeenōne,
taarisaideen n ū taarisaideenōne.

27 Ñ wásawasa gbē wásawasanōne,
móde neè íbēte kpá kōn gbē dōrōsaideenōo.

28 Neè zīndabusarino mì sì,
neè gbē kē aōè ñ zīnda sé lezīno sōe.

29 Dii, r̄ibe ma fitia ū,
Dii, neè ma gusiaa lie gupuraa ū.

30 Kōn n gbāao mé fō mà kù kpá karaa,
ma Luda gāzī mé fō mà vī gūla.

31 Luda kēkii sō yākēna bōezina,
Dii yā see vīro, à wásawasa,

à dē sengbangō ū gbē kē aō nàzinōne.

32 Dii baasiro, dén Luda ū?
Wa Luda baasiro, dén gbēsi ū?

33 Luda bé è ma gba gbāaa,
àmbe è zé porome súusu.

34 Ètó ma gbá kái gō nna lán zō pó bà,
ètó màgō tákoo oo gulezíno musu.

35 È zìkana dadame,
ai ma gásá é fō à mògoté sá gá.

36 Néè n zìblesengbangó kpáma,
nèè nae ñ ma tó bō.

37 Néè ma zé yáasa kúmε,
lε ma gbá tón sataro.

38 Ma pεε ma ibεenɔzi ma n dúgu z̄,
méé εara mà suro, sé kε ma gaa ma n dεdε.

39 Ma n wiwi dúgudugu, aɔ̄e fō wà fεe dɔro,
aɔ̄ lεe wà gō kaεna ma gbá ḡz̄.

40 N ma gba gbāaa ma zì kào,
n tò ma ibεenɔ mì nàεmε.

41 N tò ma zangurinɔ kpεe lì,
ben ma a ibεe pìno kàatε.

42 Aɔ̄ wii lε, gbεkee e n mì síro,
aɔ̄ lé zu Diizi, èe weñlaro.

43 Ma n kε tíketikε lán bùsutiti bà,
ma tákoo òmma lán zé guu bɔtɔnga bà.

44 N ma bō ma gbε kε aɔ̄ fεemaziinɔ ɔz̄,
n ma kε borinɔ mìdee ũ.

Borii kε má n dɔroonɔ è zò bleme,

45 borí zìtɔnɔ è na n sàsaa ma aε.
Tó aɔ̄ ma yā mà, aɔ̄è mì siεmε.

46 Aɔ̄ kā è ga,
aɔ̄è bō n zεki gbāaanɔn kɔn luganao.

47 Dii kuu! Aubarikadeen ma gbèsi ũ!

Wà Luda ma gbèsi ma mìsiri tó bɔ!

⁴⁸ Luda bé è gẽe bomɛ,

è tó boriinɔ mì siɛmɛ,

⁴⁹ è tó mà piti ma ibeɛnɔn.

N ma gba gbãaa dɛ ma zangurinɔla,
n ma bɔ gbẽ pãsĩnɔ ɔzĩ.

⁵⁰ Beeee yānzi mé n sáabu kpá boriinɔ té,
mé n tó kpá, Dii.

⁵¹ Dii è zì bíta ble kína kè à à sènɛ,
è gbẽkɛɛ ke kína kè à à kànɛ,
mamɔma Dauda kɔn ma boriinɔo
ai gurɔ píngi.

23

Yā zāa kè Dauda ò

¹ Yā zāa kè Dauda òn yè.

Yɛsɛ né Dauda yān yè,
gbẽ kè Luda à gbà gbãaa yã'onamɛ.

Yakubu Luda à kà kí ũ,
àmbe Isarailinɔ lèdari maaa ũ.

² Dii Nini yã dàmɛ,

à yã da ma lén.

³ Isarailinɔ Luda yã ò,

Isarailinɔ Gbèsi bémɛ:

Tó gbẽ kí blè gbẽnɔnɛ a zéa,
tó à kí blè vñakɛna Ludanɛ guu,

⁴ ègɔ de lán ɔfántɛ bɔ̄na gupuraa bàmɛ,
lán gudɔna gukẽkɔana bà,

lán lou kè è tó sè bɔ̄e bà.

⁵ Ma bɛdeenɔ nna kɔn Ludaoroo?

À bà égɔ kúmao ai gurɔ píngi.

À à yã gɔ̄gɔ píngi, à seka vñro.

Eé ma mísina yã kɛkɛ à pàparoo?

Eé pó kè má à nii vĩ kpáma píngiroo?

6 Gbẽ pãançó dë lán lè bàme,
wè zã wà zïnnamæ, è sí kũ kyáuro.

7 Gbẽ kè yezi à o páa,
séto àgõ gãkëbø ke gò kúna,
è té sãa guu kè à kún.

Dauda gõsagbãaanɔ

8 Dauda gõsagbãaanɔ tón yè. Takemɔ gbẽ Yasɔbeamun zìkari tóde gõn aagõnɔ gbënsi û. Àmbe à sári sè gõn wàa siigõnɔzi à n zõzõ ní píngi gurɔ dñnkɔ zì. **9** Gbẽ beeë gbera Dodai né Eleaza, Ahoa gbẽ kú zìkari gõn aagõn pìnɔ té dɔ. À kú kõn Daudao gurɔ kè Isarailinɔ kàkõa aõ zì kà kõn Filisitininɔ zaa Pasadamimu. Isarailinɔ bɔru kpeëe, **10** àmbe à fée à Filisitininɔ dède ai à o yåa à gbâgbâ à gɔ fëeda pá kúna. Dii tò à zì blè maamaa zì beeëa. Zìkari kpaaanɔ èara wà sù aõ à lè, mɔde pónɔ pitina gènɔa yânzime. **11** Gbẽ beeë gbera Age né Sama gusísìde gbẽ. Kè Filisitininɔ gâli kàkõa guu kè blá bú kún, Isarailinɔ bàa lèñne, **12** àmbe à zè à gì bú pì dagura. À bú pì sìm'ma à Filisitininɔ dède. Dii tò à zì blè maamaa.

13 Pókëgurɔ wórgɔde gõn baaakurinɔ té, gõn aagõnɔ bò wà gâa Dauda kiia zaa Adulamu gbèwëen. Filisitininɔ gâli bùra kaëna Refaimu guzureñ. **14** Gurɔ beeëa Dauda kú sëte pòrñtu, Filisitini gudâkparinɔ sɔn kú Betelemu. **15** Dauda e a bë í ni dëe à bë: Dé bë eé gá à Betelemu bñile lògɔ'i tómee? **16** Wórgɔde gõn aagõn pìnɔ bë wà gâa wà gè Filisitininɔ bùran, aõ Betelemu bñile lògɔ'i tò wà sùo Daudanë. Ben èe we à mìro, à kwëe Dii aë sa'o'i

ū. ¹⁷ À bè: O'o Dii, mē fō mà í kè miro. Gbē kè aō gi
ní wéndizinō arumé. Èe we à miro. Wórongōde gōn
aagōn pīnō yākēnan gwe.

¹⁸ Zeruya né Abisai, Yoabu dāaro bé wórongōde
gōn baaakurinō gbēnsi ū. Àmbe à sári sè gōn wàa
do kpé bassōroonōzi à ní dēde, ben à tó bò gōn
baaakuri pīnō té. ¹⁹ À tó bò de wórongōde gōn aagōn
pīnōla, ben à gō ní gbēnsi ū, mode à kú wórongōde
tōde gōn aagōn pīnō téro. ²⁰ Yoyada né Benaya,
Kabazeli gbēn zìkari wórongōdee ū. À yākēnanō
pari. À Moabu zìkari tōdeenō dēde gōn plaa. À gē
wéé guu gurōo kè lougbé kwéé, à músu dè. ²¹ À Igipiti
gōsagbāaa kè sári kūna dè. À s̄zzi kōn gōo à à sári
sìa à à dèo. ²² Yoyada né Benaya bé à yā pīnō kè,
ben à tó bò wórongōde gōn baaakuri pīnō té. ²³ À
tó bò de wórongōde gōn baaakuri pīnōla, mode à kú
wórongō tōde gōn aagōn pīnō téro. Ben Dauda à dīe
a dākparinō gbēnsi ū.

²⁴ Gōn baaakuri pīnō tōn yé:
Yoabu dāaro Asaheli,
doodo né Elana Betelemu gbē,
²⁵ Arodi gbēnō Sama kōn Elikao,
²⁶ Paliti gbē Elezi,
Tekoa gbē Ikési né Ira,
²⁷ Anato gbē Abieza,
Usa gbē Mebunai,
²⁸ Ahoa gbē Salamo,
Netofa gbē Marai,
²⁹ Netofa gbē Baana né Elébu,
Gibéa kè kú Beyāmi bùsun gbē Ribai né Itai,
³⁰ Piratō gbē Benaya,

Gaasi guzurε gbε Idai,
 31 Araba gbε Abialabɔ̄,
 Bahurimu gbε Azamavε,
 32 Salaboni gbε Eliabu,
 Yasε nénɔ̄,
 33 gusis̄ide gbε Sama né Yonatā,
 gusis̄ide gbε Saraa né Ahiamu,
 34 Maaka gbε Asabai né Elifeleti,
 Gilo gbε Aitofeli né Eliamu,
 35 Kameli gbε Ezero,
 Larubu bori Parai,
 36 Zoba gbε Natā né Igali,
 Gada bori Bani,
 37 Amɔ̄ni bori Zeleki,
 Bero gbε Narai, Zeruya né Yoabu zìkapɔ̄nɔ̄sεri,
 38 Yεta gbénɔ̄ Ira kɔ̄n Garεbuo
 39 kɔ̄n Iti bori Uriao.
 Aɔ̄ píngi aɔ̄ gɔ̄n baaakuri awεεswεεplaamε.

24

Dauda zìkpεenɔ̄ narona

1 Dii èara à pɔ̄ fè Isarailinɔ̄zi, ben à Dauda dà à
 o kà yāzi à bè: Né gá ñ Isarailinɔ̄ kɔ̄n Yudanɔ̄ naro.
 2 Ben kí bè Yoabunε kɔ̄n zìkpε gbēnsi kè aɔ̄ kúonɔ̄
 à bè: À Isaraili boriinɔ̄ bùsu para sena zaa Dani ai
 à gá pé Besεbaa, à zìkarinɔ̄ naro lε mà e mà n̄ pari
 lε dɔ̄. 3 Ben Yoabu bè kíne: Ma dii kí, Dii n Luda n
 gbēnɔ̄ kɔ̄nnε leo bassɔ̄ro ñ wéε siàlε, mɔ̄de ma dii kí,
 à kè dia n̄ yezi ñ kε lee? 4 Baa kɔ̄n beeεo kí yā Yoabu
 kɔ̄n zìkpε gbēnsinɔ̄ blè, ben aɔ̄ bò̄ε kí kiia aɔ̄ gàa
 Isarailinɔ̄ naro. 5 Kè aɔ̄ bikù Yodaa, ben aɔ̄ bùra kàε
 Aroa saε. Wéte pì kú guzuremmε. Ben aɔ̄ lili ò Gada

bùsun ai Yaza. ⁶ A᷑lili ò Giliada bùsun a᷑gàa Kadesi, Itin᷑ bùsun ai Daniyani, ben a᷑gàa Sid᷑ kpa. ⁷ A᷑gàa Taya wéte bñideen kñn Ivi wéten᷑ kñn Kanaa wéten᷑ píngi, ben a᷑gàa Yudan᷑ bùsu sɔɔmete kpa ai Beseba. ⁸ A᷑lili ò bùsu pìn píngi. M᷑ këndo kñn gur᷑ barooo gbéra a᷑èara wà sù Yerusalem. ⁹ Ben Yoabu gbë kè à n̄ naron᷑ lé ò kíne. Isaraili gõgbë kè a᷑ñ fñedaa dñon᷑ gõn bɔr᷑ wàa siigõ. Yudan᷑ s᷑ gõn bɔr᷑ wàa plaa kpé basɔro.

¹⁰ Gbë pìn narona gbéra Dauda kú tóadõyãa guu, ben à bè Diine: Ma durun kè yã pì kena guu maa-maa. Dii, mamɔma n zòbleri, n̄ ma taari këmę sa, zaake ma yñkøyã kè. ¹¹ Ai Dauda g᷑ gá fee kñng᷑, Dii yã dìdi annabi Gada, Dauda wéegupu'eria à bè: ¹² N̄ gá n̄ o Daudanę kè ma bè, mé yã mèn aag᷑ kpáe à aezñ. À yã pìn doke gwa à sé, mé kene. ¹³ Ben Gada gàa à Dauda lè à bènę: Dekaa kana n bùsun wè swéplaaa ke n ibeen᷑ pœnanzi n bàa léñne m᷑ aag᷑ ke gagyaã gëna n bùsun gur᷑ aag᷑, à kpareen n̄ sè? N̄ laasuu léa n̄ gwa, mé gá mà o Luda kè ma zñine. ¹⁴ Ben Dauda bè Gadane: Má kú nawea bíta guu. Má sì wà léé wà da Dii ozñ, zaake à wënda vñ maamaa. Aton tó mà lée mà da gbëntee ozïro. ¹⁵ Ben Dii tò gagyaã gè Isarailinon zaal kñng᷑ beeeeai gur᷑ kè à zèo. Sena zaa Dani ai à gàa pé Beseba Isarailin᷑ gàga gõn bɔr᷑ baaag᷑ akuri. ¹⁶ Kè malaika o bò à Yerusalémudeen᷑ kaate, Dii a nòse lìe yã pì musu, ben à bè malaika kè èe n̄ kaatee pìn: N̄ ze le! N̄ n ṣṣokpa sa. Yebusi borì Arauna blewéegbëkiin Dii malaïka pì kún. ¹⁷ Gur᷑ kè Dauda malaika pì è èe n̄ dedee, à bè Diine: Mámbe ma durun kè ma taari kè. Gbë pìn né ma

kpàsa sāanmε, a᷑œ yāke kero. Ñ tó n pɔfɛ pita mapi kōn ma de bedeenoa.

¹⁸ Zī beeaa Gada gāa à Dauda lè à bène: Ñ gá Dii gbāgbākii bo Yebusi borí Arauna póweegebēkiia.

¹⁹ Ben Dauda gāa lán Dii à yā ò Gadane nà. ²⁰ Kè Arauna wéé zù, à è kí kōn a gbēnɔɔ e mɔɔ a kia, ben à gāa à kùene à dàe a puua ²¹ à bë: Ma dii kí, à kè dia née mɔɔ mamɔma n zòbleri kiiia lεε? Dauda wèala à bë: Ma mɔ mà n póweegebēki lúmma mà Dii gbāgbākii bomme, le gagyāa pì e à go gbēnɔa yānzi. ²² Ben Arauna bë Daudane: Ma dii kí, ñ pó kè kènnε maaa sé ñ saa oo. Ñ zùnɔ gwa sa'opɔ ū.

Ñ póweegebēgonɔ kōn gbóngonɔ sée yàka ū. ²³ Kí, ma n gbaa píngi. Arauna èara à bène dɔ: Dii n Luda sínne. ²⁴ Ben kí bène: Auo! Mé lúmmame, mé à fia bonne. Mé saa o Dii ma Luda pā fíabosairo. Ben à póweegebēkii pì kōn zùnɔ lùa kondogi baplaa akuri.

²⁵ Ben à Dii gbāgbākii bò gwe à sa'opɔ kè wè ká téñ à té kū òa kōn kennakɔ̄ sa'opɔnɔ. Dii sìnε à bùsu yā musu, ben gagyāa pì zè.

**Luda yã takada kõn Bokobaru yão
The New Testament and portions of the Old Testament
in the Bokobaru language of Nigeria**

copyright © 2005 SIM International

Language: Bokobaru

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

c31548a1-5316-53c2-be42-674e0e4c5ae5